

- *Maliye Denetçiliği geliyor*
- *Beyanın yarısı kayıtdışı*
- *Reel kesimin güven kaybı sürüyor*
- *Düşük Ar-Ge dışa bağımlılığı artırıyor*

Ekonomik Rapor

Ekonomi sinyal veriyor

Makro ekonomik göstergelerdeki bozulma eğilimi şiddetini artırarak devam ediyor. Küresel ekonomik dalgalanma, Türkiye'nin kendi iç dinamiklerinden kaynaklanan olumsuzluklar ve siyasi belirsizlik endişeleri sürekli artıyor.

Siyasetin gölgesinde kalan ekonomi olumsuz bir seyir izliyor

Böylesi bir ortamda ekonomi yönetiminin aldığı kararlar ise endişeleri haklı çıkarır nitelikte. Cari açık beklentisinin hedefleri aşarak daha da üst seviyelere çıkacağına neredeyse kesin olduğu bir dönemde faiz dışı fazla hedefini daraltmak ekonominin mantığına taban tabana zıt bir uygulama

Bu yanlışlıkların doğal bir sonucu olarak dışarda faizler düşerken bizde artış eğilimine geçti. Reel faizlerin yükselmesi daha fazla sıcak paranın ülkeye girmesi, YTL'nin değerlendirilmesi, ithalatın artması, dış ticaret açığının artması, cari açığın artması anlamına geliyor. Bu durumun bir uzantısı olarak yatırımlar azalarak, büyüme düşecek ve işsizlik daha da artacak.

Ülkemizi ekonomik anlamda güzel günlerin beklediğini söylememiz mümkün değil. Sorunlardan kurtulmak için istikrarlı bir ekonomik yapıya ihtiyaç var. Tüm beklentiler ülkenin istikrardan hızla uzaklaştığını gösteriyor.

Türk halkı endişelenmekte hiç de haksız değil.

Dergimizin bu sayısında da ilgi ile okuyacağınızı umduğumuz haber ve araştırmalara yer verdik.

Gelecek sayımızda buluşmak dileğiyle...

Nail SANLI
Genel Sekreter

Maliye Denetçiliği geliyor

Maliye Müfettişi, Hesap Uzmanı ve Gelirler Kontrolörü unvanları kaldırılarak, bu unvanlarla görev yapan denetim elemanlarının tümü “Maliye Denetçisi” unvanı altında birleştiriliyor. Vergi denetmenleri ise halen olduğu gibi vergi dairesi başkanlıkları bünyesinde görevlerini sürdürecektir.

Maliye Bakanlığı tarafından hazırlanan ve Bakanlar Kurulun’ca TBMM’ne sevk edilen Gelir İdaresi Başkanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile Maliye Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı, maliye müfettişleri, hesap uzmanları ve gelirler kontrolörleri unvanlarını kaldırarak, bu üç unvan ve kurumu maliye denetçiliği unvanı altında birleştiriyor.

Yıllardır tartışılan ancak gelen tepkiler üzerine bir türlü gerçekleştirilemeyen düzenleme tekrar TBMM gündemine geldi. Maliye Bakanlığı

ile Gelir İdaresi Başkanlığında ayrı ayrı unvanlar altında yürütülen vergi denetim hizmetleri, Maliye Bakanlığında eşgüdüm ve işbirliği içinde yürütülecek şekilde konsolide edilmesi amaçlandı. Bu doğrultuda Maliye Müfettişi, Hesap Uzmanı ve Gelirler Kontrolörü unvanları kaldırılarak, bu unvanlarla görev yapan denetim elemanlarının tümü “Maliye Denetçisi” unvanı altında birleştirilecek. Vergi denetmenlerinin ise halen olduğu gibi vergi dairesi başkanlıkları bünyesinde görevlerini sürdürmeleri öngörülmekte.

Maliye Teftiş Kurulu; 1879 yılında "Umuru Maliyenin Tanzim ve Islahı" çalışmalarına başlanıldığı dö-

nemde duyulan ihtiyaca binaen “Heyet-i Teftiş-i Maliye” adıyla doğrudan Maliye Nazırına bağlı olarak kurulmuştu. Kurul, tarihi gelişim içinde bugüne kadar teftiş, denetim ve vergi incelemesi yetkilerini haiz maliye müfettişleri vasıtasıyla, çeşitli mevzuatla kendisine verilen görevleri yaptı.

Ayrıca, 1950’li yılların başında gerçekleştirilen Türk vergi reformundan önce yürütülen çalışmalar sonucunda vergi denetiminin; bu işin uzman bir birim tarafından yapılması ihtiyacından dolayı, 1945 yılında özel bir Kanunla Hesap Uzmanları Kurulu kurulmuştu.

1936 yılında Maliye Vekaleti Teşkilatı ve Vazifeleri Hakkında Ka-

nunla kurulan Varidat Umum Müdürlüğü daha sonra Gelirler Genel Müdürlüğü adını almış ve 1970 yılından itibaren bünyesinde vergi incelemesi ve teftiş yetkisini haiz gelirler kontrolörleri çalıştırılmaya başlanmış, daha sonra yeniden yapılandırılarak

2005 yılında 5345 sayılı Kanunla kurulan Gelir İdaresi Başkanlığı bünyesinde Gelirler Kontrolörleri Daire Başkanlığına bağlı merkez denetim birimi olarak görevini sürdürmüştü.

Söz konusu denetim elemanlarının halen görev yaptığı birimler olan Maliye Bakanlığı bünyesindeki Maliye Teftiş Kurulu ve Hesap Uzmanları Kurulu ile

Gelir İdaresi Başkanlığı bünyesindeki Gelirler Kontrolörleri Daire Başkanlığı kaldırılarak, bunların yerine Maliye Bakanlığı teşkilat yapısında doğrudan Bakana bağlı “Vergi Denetim Kurulu Başkanlığı” birimi oluşturulmakta ve söz konusu denetim elemanları bu birime bağlanmakta.

Mevcut sayısı 743 olan bu merkez denetim elemanları ihtisaslarına uygun olarak öncelikle Türkiye genelinde büyük mükellefleri incelemekle görevli olacaklar. Mevcut sayıları 2779 olan taşra teşkilatında görevli Vergi Denetmenleri ise ha-

menlerinin meslekte yükselmelerine imkan sağlamak üzere belirli koşullarla maliye denetçiliğine geçişine ilişkin düzenleme yapılmakta.

Böylece, vergi denetim birimleri gelişmiş ülkeler uygulamalarına

paralel olarak yeniden yapılandırılmakta ve merkez denetim elemanları doğrudan Bakana bağlı tek bir kurul bünyesinde toplanmak, kariyerlerine uygun olarak çalıştırılmak ve kendi aralarında dikey yükselme imkanı tanımak suretiyle, özellikle kayıtlı ekonomiye geçiş sürecinde vergi denetiminde etkinlik, verimlilik ve uygulama birliğinin sağlanması amaçlandı.

Vergi inceleme ve denetimine ilişkin politikaları, ilke ve standartlar ile stratejileri belirlemek; merkezi ve mahalli denetim hizmetlerinin etkin ve verimli bir şekilde yürütülebilmesi için birimler arasında gerekli koordinasyonu sağlamak üzere Denetim Koordinasyon Kurulu oluşturulacak.

Dokuz maddeden oluşan düzenleme de iki de geçici madde yer aldı.

len olduğu gibi vergi dairesi başkanlıkları bünyesinde orta ve küçük ölçekli mükellefler ve işletmeler ile serbest meslek erbabı ve diğer mükellefler nezdinde inceleme ve denetim görevini sürdüreceklere. Duyulan ihtiyaca göre her yıl daha fazla yeni eleman alınarak, denetim elemanı sayısının artırılması planlanmaktadır. Ayrıca, vergi denet-

Beyanın yarısı kayıtdışı

Hesap Uzmanları tarafından geçtiğimiz yıl yapılan vergi incelemelerinde incelenen matrahın yarısı kadar matrah farkı bulundu. Son beş yılda yapılan incelemelerde ise incelenen matrahın yüzde 76'sı kadar matrah farkı bulundu.

Daha çok büyük şirketleri incelemekle görevli hesap uzmanlarının 2007 yılında gerçekleştirdikleri vergi inceleme sonuçları mükelleflerin matrahlarının yüzde 50'sini gösterdiklerini ortaya çıkardı.

Geçtiğimiz yıl hesap uzmanları tarafından vergi incelemesine ilişkin 3 bin 133 rapor düzenlendi. 23,6 milyar YTL'lik matrah inceleyen hesap uzmanları, 11,8 milyar YTL'lik matrah farkı buldu. Bir başka deyişle mükellefler matrahlarının yüzde ellisini gizlediler.

Son 5 yılda hesap uzmanları tarafından yapılan vergi incelemelerinde toplam 55,22 milyar YTL tutarında matrah incelendi ve bu incelemeler neticesinde incelenen matrahın yüzde 76'sı oranında matrah farkı tespit edildi. (41,87 milyar YTL tutarında matrah farkı bulundu. Bu tutarlara incelemeler sonucu bulunan vergi farkları dahil edilmedi. Vergi farklarının da matrah birimine dahil edilmesi halinde, saptanan matrah farkı ve fark yüzdesi daha da yüksek düzeylere çıkıyor.

Son 5 yıllık veriler incelendiğinde, hesap uzmanları tarafından düzenlenen; her 100 raporun 64'ü için uzlaşma istendiği görülüyor. Uzlaşmaya konu her 100 raporun da 91'inde uzlaşma sağlanıyor. Her 100 raporun 59'u tarhiyat öncesi uzlaşma ile kesinleşmekte, geriye kalan 41 raporun bir kısmı tarhiyat öncesi uzlaşma görüşmesinde teklif edilen son rakamların dava açma süresi içinde mükellef tarafından kabulü sonucu vergi dairesince tahsilat işlemlerine konu edilmekte. Geriye kalanlar ise "Yargı", "Tarhiyat Sonrası Uzlaşma" veya

“Merkezi Uzlaşma” arasında dağılmaktadır.

2007 yılı sonu itibariyle, 112 Baş Hesap Uzmanı, 109 Hesap Uzmanı, 84 Hesap Uzman Yardımcısı olmak üzere toplam 305 Hesap Uzmanı görev yapıyor. Uzun ve zorlu bir sınav, eğitim süreci sonucu hesap uzmanlığı unvanını alanlar koşulların daha cazip olmasından

dolayı

bir süre sonra

özel sektöre geçiyorlar. Yıl-

lardır hesap uzmanları kurulu kan kaybetmeye devam ediyor. Geçtiğimiz yıl hesap uzman yardımcılığı

giriş sınavında başarılı olan 36 aday hesap uzman yardımcılığına atandı, buna karşın 25 hesap uzmanı çeşitli nedenlerle Kuruldaki görevinden ayrıldı.

Hesap Uzmanları Ku-

rule, kuru-

lu -

ş un -

dan gü-

nümüze ka-

dar vergi deneti-

minde üstlendiği

sorumluluk, elemanlarının

bu konudaki bilgi biriki-

mi ve oluşturduğu de-

netim standardı ile ku-

rumsal yapı içinde bü-

yük işletmelerin vergi incelemelerini yürütmek için gerekli alt yapıyı oluşturdu. Bu birikimin gereği

ve uzantısı

olarak Kurul,

öteden beri

büyük işletme-

lerde ihtisası

gerektiren ince-

lemeler yapmak-

ta.

Ekonomik büyü-

me ve gelişmelere

paralel olarak vergi

mükelleflerinin sayı-

sının artması, ekono-

mik hacimlerinin bü-

yümesi ve işlemleri-

nin karmaşılaşma-

sı, klasik ver-

gi denetim

yöntemleri

ile bu mükel-

leflerin ve işlemlerinin tümüyle

kavranmasını ve denetlenmesini

Hesap Uzmanlarınca Gerçekleştirilen Son 5 Yıl Vergi İnceleme Sonuçları Tablosu

Yıllar	RAPOR SAYISI			İncelenen Matrah (YTL)	Bulunan Matrah Farkı (YTL)	Fark (%)
	Kabul	Eleştiri	Toplam			
2003	25	1.216	1.241	4.518.510.334	9.649.903.506	214
2004	34	2.460	2.494	6.139.712.991	8.999.395.600	147
2005	27	3.051	3.078	8.513.856.830	5.592.837.186	66
2006	24	5.241	5.265	12.367.971.680	5.753.270.900	47
2007	40	3.093	3.133	23.687.190.962	11.876.653.673	50
Toplam	150	15.061	15.211	55.227.242.797	41.872.060.865	76

Reel kesimin güven kaybı sürüyor

Ekonomik göstergelerdeki bozulma, başta enflasyon artışı olmak üzere ileriye yönelik beklentilerdeki kötüleşme paralelinde reel kesimin güvenindeki azalma sürüyor.

Reel Kesim Güven Endeksi, Mayıs ayında 2.5 puan daha düşerek 100.7'ye gerilerken, reel kesimin gelecek 12 aylık dönemdeki ÜFE bazında enflasyon beklentisi yüzde 11.1'le uzun bir aradan sonra yeniden çift haneli düzelerle yükseldi.

Merkez Bankası'nın imalat sanayii işyerlerinin ekonomide mevcut duruma ilişkin değerlendirmeleri ile ileriye yönelik beklentilerini saptadığı İktisadi Yönelim Anketi ve buna dayanarak oluşturduğu Reel Kesim Güven Endeksi'nin Mayıs ayı sonuçları açıklandı. Ma-

yıs ayında imalat sanayinde faaliyet gösteren bin 563 işyerine anket formu gönderildi, bin 243 katılımcıdan yanıt alındı; yanıtlama oranı yüzde 79.5 oldu.

Ankete göre oluşturulan Reel Kesim Güven Endeksi Mayıs ayında, 100.7 düzeyine gerileyerek sınır değere yaklaştı. Endeksin 100'ün altında olması reel kesimin güveninin baz yılına göre daha düşük; üzerinde olması ise daha yüksek olduğunu gösteriyor. Endeks değerinin düşmesi reel kesimin güvenindeki azalmaya, büyümesi ise artışa işaret ediyor.

Reel Kesim Güven Endeksi Mayıs

ayında bir yıl önceki düzeyinin 11.3 puan altına indi. Geçen yılın Mayıs ayı sonu itibariyle Endeks 112 düzeyinde bulunuyordu. Endeksin üçer aylık hareketli ortalamaları Mayıs ayında bir önceki aya göre 1.1 puan azalarak 103.1 olarak gerçekleşti.

Endeksi oluşturan anket sorularına ait yayılma endekslerine göre, gelecek üç aydaki ihracat sipariş miktarı, mevcut toplam sipariş miktarı ve genel gidişat eğilimine ilişkin beklentiler endeksi artış yönünde, gelecek üç aydaki üretim hacmi, mevcut mamul mal stok miktarı, sabit sermaye yatırım

harcaması ve istihdam miktarı ile son üç aydaki toplam sipariş miktarına ilişkin beklentiler ise azalış yönünde etkileyen faktörler oldu.

Ankete katılan işyerlerinin yanıtları denge değerlerine göre genel olarak değerlendirildiğinde; son üç aya yönelik değerlendirmelerde, üretim hacminin artış yönlü eğilimindeki güçlenme devam etti.

Son üç ayda alınan toplam sipariş miktarındaki artış eğilimi bir önceki aydaki düzeyini korurken, ihracat siparişlerindeki artış eğiliminin güçlenerek sürdüğü, iç piyasa siparişlerinde ise önceki aylarda azalış yönünde olan son üç ay eğiliminin artış yönüne döndüğü gözlemlendi. Mevsim normallerine göre yapılan değerlendirmelerde, mevcut toplam siparişlerin düşük olduğu yönündeki değerlendirmelerin önceki ay düzeyinde devam ettiği, mamul mal stoklarının mevsim normalleri üzerinde olduğu yönündeki değerlendirmelerin ise önceki aya göre güçlendiği görüldü.

Gelecek üç aya yönelik değerlendirmelerde, üretim hacmindeki artış beklentisinin zayıfladığı gözlemlendi. Gelecek üç aydaki ihracat sipariş miktarında artış yönlü beklentilerin yaklaşık önceki ay dü-

zeylerinde sürdüğü, iç piyasa siparişlerindeki artış yönlü beklentilerde ise Mart ve Nisan aylarında gözlenen zayıflamanın Mayıs ayında da devam ettiği gözlemlendi. Sabit sermaye yatırım harcaması beklentisinin Mayıs ayında azalış yönüne döndüğü, istihdamda artış yönündeki beklentilerin önceki aya göre 3.2 puan zayıfladığı belirlendi.

Ortalama birim maliyetlerinde son üç aydaki artış eğiliminin ve gelecek üç aydaki artış beklentilerinin zayıflayarak devam ettiği gözlemlendi. Gelecek üç ayda satış fiyatlarında artış beklentisinin de önceki

aya göre 3.6 puan güçlendiği görüldü.

Gelecek on iki aylık dönem sonu itibarıyla yıllık ÜFE enflasyonu beklentisi, önceki iki ayda gözlenen artış eğilimini sürdürerek yüzde 11.1 oldu. Nisan ayı anketinde, reel kesimin gelecek bir yıllık döneme ilişkin enflasyon beklentisi yüzde 9.8 olarak ölçülmüştü.

Sanayi dalındaki genel gidişat konusunda bir önceki aya kıyasla aynı diyenlerin arttığı gözlemlendi. Mayıs ayında, içinde bulunduğu sanayi dalı hakkında bir ay öncesine göre daha iyimser olduğunu belirtenlerin oranı yüzde 37.6 oldu.

Reel Kesim Güven Endeksi

Mays	2007	112,0
Haziran	2007	108,9
Temmuz	2007	111,7
Ağustos	2007	114,2
Eylül	2007	109,8
Ekim	2007	105,5
Kasım	2007	101,2
Aralık	2007	101,4
Ocak	2008	104,2
Şubat	2008	104,1
Mart	2008	105,4
Nisan	2008	103,2
Mayıs	2008	100,7

BDDK, finansal kurumlara ek sermaye ve likidite tutmayı önerdi

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu, gelişmiş ülkelerin enflasyon riski altında maliye politikaları araçlarını kullanmaya başladığına dikkat çekerek finansal kurumlara özellikle ek sermaye ve likidite tutmalarını teşvik edecek politikalar izlemelerini önerdi.

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) yayınladığı Finansal Piyasalar Raporu'nda dünya ekonomisinde yaşanan gelişmeleri değerlendirerek finansal kurumlara politika önerilerinde bulundu. Raporda ayrıca Türk bankacılık sektörünün gelişimi de analiz edildi.

BDDK raporunda, bölgeler itibarıyla ekonomik gelişmeleri de inceledi. Buna göre; ABD ekonomisinin 2007 yılının son çeyreğinde sadece yüzde 0,6 düzeyinde büyüdüğü ve diğer ekonomik verilerin olumsuz bir görüntü arz ettiği ve

bunun resesyon olarak algılandığı kaydedildi.

Türkiye ekonomisi açısından önem arz eden Euro Alanında ekonomik aktivitedeki yavaşlama, ABD'deki kadar derin ve keskin gözükmemektedir. Ancak yine de uluslararası kuruluşlar, 2008 yılında Euro Alanı büyümesinin uzun dönem ortalamasının altında gerçekleşeceği yönünde tahminde bulunmakta tespiti yer aldı.

Gelişmekte olan ülkelere ilişkin değerlendirme de ise, "hız kaybına rağmen 2007 yılının ikinci yarısından itibaren ekonomik büyümenin güçlü bir şekilde gerçekleştiği ifa-

de edildi. Çin, Hindistan ve Rusya'nın etkisiyle 2007 yılının ilk yarısında gelişmekte olan ülkelerin büyüme hızı ortalama yüzde 7,5 olarak gerçekleşmiştir. Üretim artışının ardında, temel olarak sanayi üretimindeki yüzde 10'a ulaşan büyüme yer almaktadır. Gelişmekte olan ülkelerin yaşanan konut kredisi krizinden gelişmiş ekonomiler kadar etkilenmedikleri görülmektedir. Nitekim 2008 yılında gelişmekte olan ekonomilerde yavaşlamanın daha ılımlı olması öngörülmektedir." İfadesine yer verildi.

Türkiye'nin de dahil olduğu gelişmekte olan Avrupa ve Orta Asya

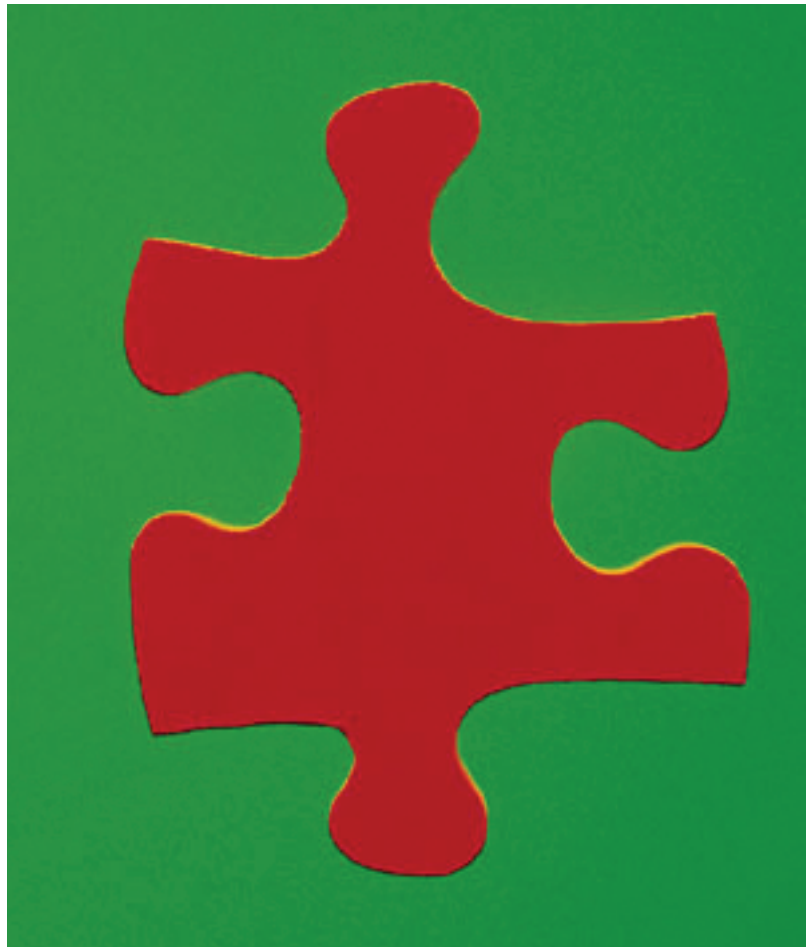
ekonomileri için 2008 yılında beklenen yavaşlamanın özellikle yatırım talebindeki gerileme ve ihracat talebindeki azalma kanalıyla olacağı öngörüldü. Ayrıca, 2007 yılının ikinci yarısından itibaren finansal piyasalarda giderek artan oynaklık, uluslararası sermaye hareketlerinin sınırlandırılmasına neden olabileceği tahmininde bulunuldu.

Yapılan değerlendirme de, finansal piyasalarda devam etmekte olan dalgalanmanın gelişmiş ülkelerde yarattığı talep daralmasının gelişmekte olan ekonomilere de sıçrama olasılığı en belirgin risk unsuru olarak değerlendirildi. Bu risklerin ortadan kalkması için, temel finansal kuruluşların mali yapıları-

nın yeniden güçlendirebilmeleri ve buna bağlı olarak tüketici ve yatırımcı güveninin yeniden tesisi gerekli görüldü. Gelişmiş ülke merkez bankalarının finansal kuruluşlara likidite desteği sağlama girişimleri piyasalarda tekrar güven

tesis edilmesine yönelik bir adım olarak değerlendirildi.

BDDK, küresel büyüme oranlarındaki göreceli yavaşlamayla birlikte azalması beklenen enflasyonist eğilimlerin, yaşanan dalgalanmalar neticesinde yerini artan enflasyonist bir ortama bıraktığını saptadı. Rapora göre; Başta enerji ve gıda fiyatlarındaki artışın devam et-

mesi, gelecekte talep baskısındaki azalmaya rağmen enflasyonun artma riski taşıdığına işaret etmekte. Yükselen enerji ve gıda fiyatlarının aynı zamanda hanehalkı geliri üzerinde baskı yaratacağına dair işaretler bulunmakta.

Yaşanan finansal dalgalanmaların, dış kaynak girişine ihtiyaç duyan bazı ekonomilerde daha fazla oynaklık yarattığı görülmekte. Küresel ölçekte temel döviz kurlarının gelişimine bakıldığında ise 2007 yılının ikinci yarısından itibaren doların euro ve yen karşısında sürekli olarak değer kaybettiği görülmekte. Bu eğilim 2008 yılının ilk aylarında hızlanırken,

Türk Lirası çapraz kurlardaki bu gelişmeye rağmen, ABD doları karşısında nominal olarak değer kaybetmişti.

Borsalar ve kurlardaki bu gelişmelerin yanı sıra gelişmiş ülkelerin devlet tahvili getirilerinde, 2007 yılının ilk yarısındaki yükselişine rağmen, diğer finansal göstergelerdeki bozulma ile birlikte bir azalma görülmüş. 2007 yılının ikinci yarısından itibaren

küresel ekonomik görünümdeki bozulma tüm ülkelerin borçlanma maliyetlerinde göreceli artışlara yol açtı.

Gelişmiş ekonomilerin, enflasyon riskinin arttığı bir dönemde, özellikle durgunluk veya potansiyel

büyüme hızının altında bir büyüme-ye yönelik olarak aldıkları para politikası tedbirlerine ek olarak maliye politikası araçlarını da kullanmaya başladıkları görülmekte. Bu kapsamda belirsizliklerin arttığı bu yeni ekonomik konjonktürde, tüm ülkelerde gözetim ve denetim otoritelerinin, finansal kurumları özellikle ek sermaye ve likidite tutmalarını teşvik edecek politikalar izlemeleri önerildi.

Raporun Türkiye ekonomisine ilişkin değerlendirme ibölümünde ise şu görüşler yer aldı; Küresel gelişmelerden kısmen farklı olarak, 2007 yılında Türkiye ekonomisindeki büyüme eğilimi önceki yıllara göre yavaşlayarak da olsa sürmüş ve sanayi üretimindeki yüksek seyir ile yüksek kapasite kullanımı devam etmiştir. Ancak, iç talep unsurlarında nispi bir daralma gözlenmektedir. Ekonomik faaliyette önce tüketim kalemlerinde azalma ile ortaya çıkan yavaşlama; takip eden süreçte sanayi üretimine özellikle de imalat sektörüne yansiyabilecektir. Global ekonomik konjonktürdeki yavaşlama da yurtdışı daralma sürecini besler yöndedir. Talep göstergelerindeki daralma ve 2008 yılında sanayi üretimindeki muhtemel bir yavaşlama, önümüzdeki dönemlerde işsizlik verilerinden artış olarak izlenebilecektir.

Dünyada yüksek seyreden enerji (özellikle petrol), emtia, gıda fiyatları halihazırda enflasyon hedefi

üzerinde risk oluşturmaya sürdürmektedir. Enflasyon üzerinde bir diğer risk faktörü de dünya finansal piyasalarındaki olumsuz gelişmelerin ani duraklama ile borçlanma maliyeti ve döviz kurları üzerinde “geçişlilik” etkisi ile yukarı yönlü baskı yaratmasıdır.

Yeni ekonomik konjonktürde finansal ve reel sektörün dış kaynak imkanı daralabilecek, risk primleri yükselebilecektir. Ayrıca, yurtdışı yapılacak doğrudan yabancı yatırımlarının azalması ihtimali ulusal ekonomi açısından risk arz etmektedir. Önümüzdeki dönemde global piyasalardaki gelişmelerin yönü Türkiye’nin dış açık finansmanı açısından büyük önem taşımaktadır.

Diğer taraftan Aralık 2007 itibarıyla, TCMB dâhil Türk finans sektörünün aktif büyüklüğü 2006 yılısonuna göre yüzde 15 artarak 768,6 milyar YTL seviyesine ulaşmıştır. Aynı dönemde, milli gelire oran itibarıyla bakıldığında Türk finans sektörünün toplam varlıklarının Gayri Safi Yurtdışı Hasılaya (GSYH) oranının yüzde 89,7, bankaların aktiflerinin söz konusu büyüklüğe oranının ise yüzde 67,9 düzeyinde olduğu gözlenmektedir. Finans sektöründe bankacılık kesiminin görece yapısal ağırlığı devam etmekte olup, Aralık 2007 itibarıyla finans sektörünün toplam aktiflerinin yüzde 75,7’sini bankacılık sektörü varlıkları oluşturmaktadır.

Buna ilaveten; banka dışı mali kesimin başlıca kuruluşları olan finansal kiralama şirketleri, faktoring şirketleri ve tüketici finansman şirketlerinin payı ise söz konusu dönemde yüzde 3,3 düzeyinde gerçekleşmiştir. Aktif büyüklüğü açısından bakıldığında, finansal sektörün yüzde 78,9’u BDDK’nın denetimi ve gözetimi altındadır. Aralık 2007 itibarıyla yurt içi yerleşiklere ait toplam portföy büyüklüğü 458,4 milyar YTL’ye (393,6 milyar dolar) yükselmiştir. Söz konusu portföyde mevduat, ağırlıklı payını yüzde 72,5 sürdürmektedir. Bu dönemde yurt dışı yerleşiklerin portföyleri ise 105,6 milyar dolar seviyesinde gerçekleşmiştir. Yurt dışı yerleşiklerin hisse senedi ve DİBS yatırımları payı sırasıyla yüzde 66,2 ve yüzde 28,8 düzeyindedir.

Mevduat bankacılığı ağırlıklı bir yapının mevcut olduğu bankacılık sektörü, 2007 yılında gelişmeye devam etmiş, sektörde toplam şube sayısı 8.117’ye; personel sayısı 167.760’a ve ATM sayısı 18.795’e ulaşmıştır.

Diğer taraftan, bankacılık sektörüne ilişkin finansal sağlamlık göstergeleri, sektörün yasal limitlerin oldukça üzerinde sermaye yeterliliği rasyosuyla çalışmaya devam ettiğini ve bir önceki yıla göre serbest sermayesini artırdığını göstermektedir görüş ve değerlendirmesi yer aldı.

Düşük Ar-Ge dışa bağımlılığı artırıyor

Araştırma geliştirme faaliyetlerine yatırım yapılmaması teknolojide dışa bağımlılığı artırıyor. Türk özel sektör şirketleri Ar-Ge'ye yeterli yatırım yapmazken, en büyük Ar-Ge harcamasını Türkiye'de kamu gerçekleştiriyor.

Deloitte Türkiye'nin, "Türkiye'de Araştırma Geliştirme Faaliyetleri, Teşvik Programları ve Ar-Ge Harcamalarının Vergisel Boyutu" adlı çalışmasını göre Türkiye araştırma geliştirme faaliyetlerinde oldukça geride kaldı. Çalışma Türkiye'de yürütülen Ar-Ge faaliyetlerinin dünyanın gelişmiş ülkeleriyle karşılaştırıldığında yetersiz olduğunu vurguluyor. Ayrıca, Türkiye'nin toplam Ar-Ge harcamasının bu konuda dünya şampiyonu olan şirketlerin yarısından daha az olduğunu dikkat çekiyor. Çalışma, gelişmiş bir Ar-Ge altyapısında özel sektörün Ar-Ge yatırımlarının temel merkezi olduğunu belirtiyor. Türkiye'de ise Ar-Ge harcamalarının hala kamu merkezli olduğunun

ve özel sektörün bu alanda yeterince gelişim gösteremediğinin altı çiziliyor. Rapor, Ar-Ge yatırımlarını teşvik eden yasal düzenlemelerin kamu sektörü tarafından hızla tamamlanmasını ve özel sektörün de Ar-Ge konusundaki projelerini kararlılıkla hayata geçirmesini öneriyor.

Çalışma, ülkelerin gelişmişlik düzeylerini de büyük oranda belirleyen Ar-Ge harcamalarının Türkiye'de gayri safi yurtiçi hasılaya oranının 2006 yılında yüzde 7,6 olduğunu belirtiyor. Bu da 4.399 milyon YTL'ye (2,5 milyar avro) karşılık geliyor. Bu harcama rakamı dünyanın araştırma geliştirme faaliyetlerine en çok kaynak ayıran şirketlerinin aynı yıl içindeki harcamalarıyla karşılaştırıldığında an-

lam kazanıyor. ABD'li üç şirket, Ford Motor 6,78 milyar dolar; Pfizer 6,30 milyar dolar; General Motors ise 5,68 milyar dolar ile ilk üç sıradalar. Türkiye'nin yıllık Ar-Ge harcama tutarı bu şirketlerin her birinin Ar-Ge harcamalarının yarısından daha az.

Çalışma, gelişmiş ülkelerin Ar-Ge harcamalarında özel sektörün başı çektiğini de ifade ederken, Türkiye'de bu durumun ters bir şekilde işlediğini ve kamu ağırlığının bu alanda daha etkin olduğunu öne çıkarıyor. AB ülkeleri gibi gelişmiş ülkelerde mevcut Ar-Ge harcamalarının yüzde 70'i özel sektör tarafından gerçekleştirilirken, Türkiye'de bu oran yüzde 37 düzeyinde.

Keskin rekabet şartlarında öne çıkmanın anahtarı teknolojik alanda

yaratılan yenilikler. Teknolojik yenilikler hem üretim ve rekabet gücünü artırıyor hem de daha düşük maliyetlerle daha yüksek verimlilik kazandırıyor. Yeterli Ar-Ge yatırımı yapmayan ülkeler ise bu rekabette geriye düşerek dışa bağımlı hale geliyor.

2007 yılı ilk yarısı rakamlarına göre Türkiye’de ihracatın ithalatı karşılama oranı yüzde 61,90’a gerilemiş durumda. Dış ticaret açığının giderek artmasının temel nedenlerinden birisi de Ar-Ge yatırımlarının düşük kalması. Çalışmaya göre aynı malın daha yüksek teknolojiyle yurtdışında daha ucuza üretilmesi, yerli üreticileri çaresiz durumda bırakıyor ve ithal ürünlere ilgiyi yüksek tutuyor.

Şirketlerin halka açık finansal tablolarına göre oluşturulan Ar-Ge 100 listesine göre 2006 yılında Türkiye’de Ar-Ge alanında en çok

harcama yapan şirket 76 milyon YTL ile Arçelik. Arçelik’i 56,8 milyon YTL ile Vestel ve 56,3 milyon YTL ile BMC izliyor. Türkiye’nin en büyük sanayi kuruluşu Tüpraş ise şaşırtıcı bir şekilde 26 bin YTL ile listenin sondan üçüncü sırasında yer alıyor.

Şirketlerin yaptıkları Ar-Ge harcamaları net satış gelirlerine oranlandığında ise ilk sırada yüzde 5,79 oranıyla sanayi kuruluşu BMC yer alıyor. Arçelik’in oranı ise yüzde 1,09. Listenin tamamına bakıldığında ise 100 şirketten 73 tanesinin Ar-Ge harcamalarının net satış gelirlerine oranının yüzde 1’in altında olduğu görülüyor. Yüzde 10 barajını ise sadece altı şirket aşıyor.

İlk 100 şirket arasında başı 11 şirketle bilişim şirketleri izliyor. Bilişimi takiben tekstil ve metal eşya sanayi listeye en çok şirket veren sektörler. En çok harcama tutarı ise

metal eşya sanayine ait. Sektörün listedeki temsilcileri 2006 yılında 180 milyon YTL’lik Ar-Ge harcaması gerçekleştirmiş. Buna rağmen, bu listede yer alan metal eşya üreticilerinden hiçbirisi sektörleri için oluşan Ar-Ge Harcaması/Net Satış oranı olan yüzde 2’yi yakalayamıyor.

Çalışma, Türkiye’de Ar-Ge yatırımlarını teşvik eden mevcut indirim ve istisna türü teşviklerine ek olarak çıkartılan 5746 sayılı Ar-Ge Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun’un faydalı olacağı görüşünü destekliyor. Fakat, mevcut yasaların istenen oranlara ulaşmayı sağlamaktan hala uzak bir yapıda olmasına işaret eden çalışma; Ar-Ge yatırımlarını daha cazip hale getirecek başka yasal adımların da bir an önce hayata geçirilmesinin önemine dikkat çekiyor.

	Ar-Ge Yoğunluğu, Ar-Ge Harcamalarının GSYİH İçindeki Payı (%)			Ar-Ge Harcaması		Toplam Ar-Ge Harcamalarının Özel Kesim Taraflarından Finanse Edilen Kısmı (%)
	2001	2004	2005	2005 (Milyon Euro)	Yıllık Ortalama Artış Oranı (%) 2001-2005	2004
AB 27	1-88	1,84	1,84	20.1020	1,5	54,9
AB25	1,88	1,85p	1,84	200.633	1,5	54,9
AB15	1,94	1,91	1,91	196.076	1,4	55,2
Belçika	2,08	1,85	1,82p	5.428p	-1,7	60,3**
Bulgaristan	0,47	0,51	0,5	106	6,8	28,2
Çek Cumh.	1,2	1,26	1,42	1.417	8,3	52,8
Danimarka	2,39	2,48p	2,44p	5.097p	2,1	59,9**
Almanya	2,46	2,5	2,51p	56.365p	1	66,8

Estonya	0,71	0,88	0,94p	104p	16,5	36,5
İrlanda	1,1p	1,21p	1,25p	2.020p	8,5	57,2
Yunanistan	0,64	0,61p	0,61p	1.112p	3,2	28,2**
İspanya	0,91	1,06	1,12p	10.100p	8,4	48
Fransa	2,2	2,14	2,13p	36.396p	0,6	51,7
İtalya	1,09	1,1	:	15.253*	0,8	:
G.Kıbrıs	0,25	0,37	0,4p	54p	15,2	18,9
Letonya	0,41	0,42	0,57	73	17,6	46,3
Litvanya	0,67	0,76	0,76	157	11,4	19,9
Lüksemburg	1,65****	1,66	1,56p	458p	1,8	80,4
Macaristan	0,92	0,88	0,94	838	5	37,1
Malta	:	0,63	0,61p	27p	:	18,6***
Hollanda	1,8	1,78p	:	8723*p	0,4	51,1**
Avusturya	2,04p	2,23	2,36p	5784p	5,4	47,2
Polonya	0,62	0,56	0,57	1.386	1,1	26,9
Portekiz	0,8	0,77p	0,81p	1189p	0,4	31,7**
Romanya	0,39	0,39	:	235*	:	44
Slovenya	1,55	1,45	1,22p	338p	:	58,5
Slovakya	0,63	0,51	0,51	194	-0,6	38,3
Finlandiya	3,3	3,46	3,48	5.474	3,8	69,3
İsveç	4,25	:	3,86	11.109	0,2	65**
İngiltere	1,83	1,73	:	29956*	0,7	44,2
Hırvatistan	1,11***	1,22	:	345*	9,5	43
Türkiye	0,72	:	0,79	2130		33*
İzlanda	2,98	2,83	:	297*	1,5	43,9**
Norveç	1,6	1,62	1,51p	3599p	0,5	49,2**
Çin	0,95	1,23	1,34	24.042	19,7	65,7
Japonya	3,13	3,18	:	117483*	2	74,8
ABD	2,76	2,68p	:	251254p*	1,7	63,7p
: bilgi yok						
p tahmini bilgi						
AB21, AB25 ve AB15 Eurostat tahmini						
Dahili Olmayan Yıllar: * 2004, ** 2003, *** 2002, **** 2000						
Türkiye'nin 2005 yılı verileri Türkiye İstatistik Kurumu'nun çalışmasından alınmıştır.						
Kaynak: Eurostat News Release						

Petrol fiyatları ekonomiyi zorluyor

1970’li yılların başında yaşanan ilk petrol krizi Türkiye ekonomisini derinden sarsmıştı. Tüm ihracat gelirlerinin petrol faturasını karşılayamadığı söz konusu dönemde benzin kuyrukları oluşmuş, fabrikalar, enerji santralleri fuel-oil yokluğundan üretimlerini tatil etmek zorunda kalmış, okullarda, konutlarda kalorifer kazanları çalıştırılmamıştı. Ekonomimiz yine bir petrol krizi ile karşı karşıya bulunuyor. Hızla tırmanan petrol fiyatlarının daha da yükselttiği dış ticaret ve cari işlemler hesabı açıkları borçlanmayla ve varlık satışıyla kapatılıyor. Bu durum daha ne kadar sürdürülebilir?

On yılı bulmayan bir süre zarfında petrolün fiyatının on misli artmasında ana nedeni, Çin ve Hindistan’ın hızlı büyümesinin ve gelir artışının getirdiği ek talebin de etkisiyle hızla yükselen petrol talebine, petrol arzının cevap verememesi oluşuyor. Bu durum 70’li yıllarda karşılaşılmış olan arz şoklarından nitelik itibarıyla farklılık gösteriyor. 70’li yıllarda yaşanan arz şokları esas itibarıyla üreticilerin kartelci yaklaşımlarının ve bu yaklaşımı güçlendirici bilinçli arz kısıtlamalarının bir doğal sonucu idi. Günümüzde ise arz –talep dengesinin çok hassas bir konumda sürdürülü-

yor olması ve petrol arzını küçük çaplı da olsa olumsuz etkileyecek herhangi bir olayın piyasayı hemen hareketlendirmesi ve fiyatları yukarı itmesi soruna gerçekten çok kritik bir nitelik kazandırıyor.

Yükselen petrol fiyatları küresel düzeyde gelirin yeniden dağılımına yol açıyor. Petrol ihracatçısı ülkeler, petrol ithalatçısı ülkeler aleyhine giderek zenginleşiyorlar. Bugüne kadar maruz kalınan petrol fiyat artışları küresel ekonomiyi genelde fazla olumsuz biçimde etkilememiş gözüküyor. Sınaileşmiş zengin ülkeler enerji kullanım verimliliklerini arttırmış oldukları cihetle bi-

rim mal üretimi için daha az petrol tüketiyorlar ve bu nedenle fiyat artışları onları 70’li yıllardaki kadar olumsuz etkilemedi. Ancak fiyat artışları artık onlar için dahi katlanılması güç bir yük haline dönüşüyor. 125 dolar/varil düzeyinde bir petrol fiyatı zengin sınaileşmiş ülkelerin ekonomik büyüme hızlarını biraz aşağıya çekebilir, ama yüksek petrol fiyatları, yine hızla tırmanan gıda maddeleri fiyatlarıyla bir araya geldiğinde fakir ülkeleri daha da fakirleştirecektir.

Petrol fiyatlarındaki hızlı tırmanma Türkiye ekonomisini de olumsuz biçimde derinden etkilemektedir.

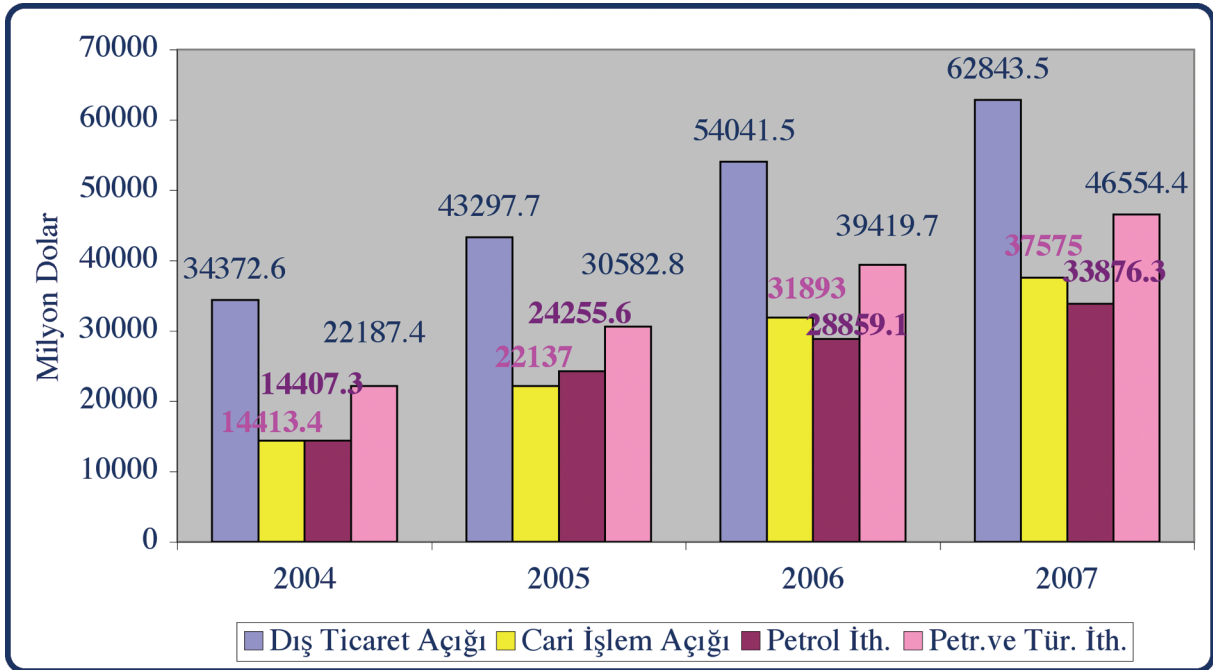
Ekonominin karşı karşıya bulunduğu önemli kırılگانlıkların başında dış ticaret ve cari işlemler hesabı açıkları gelmektedir. Türkiye bu açıkları yüksek reel faizlerle sağladığı dış borçlanmayla ve limanlardan, bankalara, stratejik sınai tesislerden, gayrimenkule, iletişim alt yapısına uzanan varlık satışlarıyla finanse etmektedir. Borçlanmaya, varlık satışına dayalı bu süreç daha ne kadar sürdürülebilecektir?

Yakın geçmiş dönemde Türkiye'nin dış ticaret açığında ve cari işlemler hesabında meydana gelmiş olan ciddi gelişmelere bakıldığında bu olumsuz gelişmelerde petrol fiyatlarındaki hızlı yükselmenin önde gelen bir rol oynadığı görülmektedir. Gerçekten, son dört yıllık dönemde Türkiye'nin dış ti-

caret açığı 28 milyar 471 milyon dolar (TÜİK), cari işlemler hesabı açığı 23 milyar 144 milyon dolar (TCMB) genişlerken, petrol ithalatı faturasındaki artış 19 milyar 469 milyon dolar, organik kimyasalları ve plastik ve mamullerini içeren petrol ve türevleri ithalatı faturası ise 24 milyar 367 milyon dolar yükselmiştir. Görüldüğü gibi petrol ve türevleri ithalatı için ödenen fiyat artış farkı – bu dönemde ithal edilen petrol miktarında not etmeye değer bir artış olmamıştır - dış ticaret açığında son dört yılda meydana gelen yükselmenin yüzde 85.6'sını oluştururken, cari işlemler hesabı açığındaki genişleme, petrol ve türevleri ithalatı faturasında meydana gelen şişmenin altında kalmıştır.

Ülkemizde 2007 yılı Aralık ayında ham petrol ortalama ithal fiyatı 88.1 dolar varil olurken yıl genelinde ortalama ithal fiyatı ise 68.1 dolar/varil düzeyinde gerçekleşmiştir. 2008 yılında petrol fiyatlarında son yıllar zarfında gözlemlenen hızlı yükselme eğilimi daha da ivme kazanmış ve haziran ayı ortaları itibarıyla 126 dolar/tona kadar yükselmiştir. Petrol fiyatındaki bu baş döndürücü tırmanışın sürmesi bekleniliyor. Üç yıl kadar önce, – petrol fiyatının 55 dolar/varil olduğu Mart 2005'te - petrol fiyatının 100 doları aşacağı yolunda ortaya koymuş oldukları öngörülerinde haklı çıkan yatırım bankası Goldman Sachs'ın piyasa analistlerine göre önümüzdeki 6 – 24 aylık dönemde petrol fiyatının varil başına

Türkiye Dış Ticaret ve Cari İşlemler Hesabı Açıkları İle Petrol ve Türevleri İthalatı (Milyon Dolar)

150 – 200 dolar düzeyine yükselmesi olasılığı giderek daha güçlü hale geliyor. Goldman Sachs analisti *Arjun Munti* Petrol İhracatçısı Ülkeler Örgütü OPEC'in halen sahip olduğu yedek üretim kapasitesinin sektörde meydana gelebilecek ani arz şoklarını telafi etme açısından son derece düşük olduğu uyarısında bulunuyor.¹ Nisan ayında da OPEC'in Başkanı Chakib Khelil petrol fiyatının 200 dolar/varile çıkabileceği uyarısında bulunmuştu. Önümüzdeki beş yıllık dönemde petrol arzında yaşanan sıkıntının artarak süreceği yolundaki beklentilerin daha da yoğunlaşması üzerine petrol future bağlantı fiyatlarının – gelecek dönemdeki sevkiyatlar için yapılan sözleşme fiyatları – 130 dolar/varilin üzerine çıkması üzerine, - Aralık 2016 sevkiyatı için fiyat bir günde 9 dolar birden artarak 139.30 dolar/varile yükseldi² - bu piyasada en etkili danışman firma olan Goldman Sachs, müşterilerine, 2012 yılı için petrol tedarik bağlantılarını yapmaları tavsiyesinde bulundu.

Petrol fiyatının hızlı bir tırmanma süreci içersine girmesinde başta gelen etkenleri, özellikle Çin ve Hindistan olmak üzere yeni yükselen piyasa ekonomilerindeki hızlı ekonomik büyümeye ve gelir artışına bağlı olarak petrol talebinin süratli bir biçimde yükselmesine karşılık – Uluslararası Enerji Ajan-

sı'na göre 2010 yılında Çin dünyanın en fazla enerji tüketen ülkesi olacak - petrol arzının inelastik oluşu ve yedek kapasite yetersizliği, doların değer kaybı ve spekülatif davranışlar oluşturuyor. Petrol arzında beklenmedik bir darboğazla karşılaşılması durumunda sadece Suudi Arabistan'ın günlük 2 milyon varil kadar bir kapasite artırımı imkanı bulunuyor ki, bu miktar da, toplam günlük toplam talebin yüzde 2.3'üne karşılık geliyor. Bu nedenle petrolün fiyatının daha da yükseleceği yolundaki kötümser senaryolar güç kazanıyor. ABD Enerji Bakanlığı bu yıl için ortalama petrol fiyat tahminini, varil başına 9 dolarlık bir artışla 109 dolara çıkarttı.³

Türkiye'nin dış ticaret ve cari işlemler hesabı açıklarının kaygı verici boyutlara ulaşmasında en önemli paya sahip olan petrol fiyat artışlarının sürmesi ekonomik sorunları daha da içinden çıkılmaz bir noktaya taşıyabilecektir. Geçen yıl 68 dolar/varil olan ortalama petrol ithal fiyatının bu yıl örneğin, 109 dolara yükselmesi, petrol türev fiyat artışları göz ardı edilse dahi, 2007 yılında yaklaşık 38.9 milyar dolar olan petrol ithalatı faturasının - ithalat miktarının değişmeyeceği varsayımı ile – bu yıl 62 milyar dolara tırmanmasına yol açacaktır ki, bu durumun yol açacağı döviz darboğazının sürdürülebilir bir biçim-

de giderilmesi olanağı hemen, hemen bulunmamaktadır. Petrole olan talep kısa ve orta vadede inelastiktir. Petrol fiyatı artışları petrolün, sınai üretim, enerji ve ulaştırma sektörlerinde temel bir girdi olması ve orta vadede ikame malları elverişliliği bulunmaması dolayısıyla maliyet enflasyonuna yol açacak, tüketim ve yatırım harcamalarını olumsuz biçimde etkileyecek ve büyüme hızı üzerinde aşağı yönlü bir baskı yaratacaktır. Diğer bir ifade ile petrol üreticisi ülkeler lehine ülkemiz dışına gelir ve servet transferine yol açacaktır.

70'li yılların ikinci yarısında tanık olunan benzin kuyruklarına ve enerji ve sınai üretim aksamalarına akaryakıt fiyatlarının bilinçsizce ve ısrarla düşük tutulmasının büyük olumsuz katkısı olmuştur.

Geçmişte yaşanan acı deneyimler dikkate alınarak, zor ve zaman alıcı olmakla beraber ulaşım politikasının toplu ulaşımına daha çok ağırlık verecek şekilde yeniden oluşturulması, sınai üretimde ve enerji üretiminde alternatif enerji kaynaklarına ağırlık verilmesi – atom enerjisi santralleri kurulmasında daha fazla gecikilmemesi - , konutlarda ısı kayıplarını azaltıcı önlemler alınması, toplumun her kesiminin enerji tasarrufunun taşıdığı önem konusunda aydınlatılması büyük önem taşımaktadır.

[1] Financial Times, 7 Mayıs 2008, S.29.

[2] Financial Times, 21 Mayıs 2008, S. 1.

[3] The Wall Street Journal, 7 Mayıs 2008, 1, 32.

TÜSİAD:

Üretim yüksek teknolojiye kaymalı

Sanayi sektörünün itici gücü olan imalat sanayinin, kalıcı ve hızlı bir büyüme çizgisini sürdürebilmesi için üretim kompozisyonunun yüksek teknoloji grubuna giren mallar lehine değişmesi önerildi.

Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği (TÜSİAD) Türkiye Sanayine Sektörel Bakış Raporunu yayınladı. Rapor sanayi sektörüne genel olarak bakıldığında, imalat sektörünün üretim ve ihracat artışında gösterdiği belirgin başarılarla karşın, aşması gereken temel tıkanma noktalarının da bulunduğu saptamasını yaptı. Üretim ve ihracatta yüksek ve orta üst teknoloji grubuna giren malların payı giderek yükselmesine rağmen, düşük teknoloji grubuna giren geleneksel mallar önemini korumaya devam ettiği vurgulanarak işsizlik ve bölgesel farklılık-

lar gibi sosyal alanlarda katkı yapma potansiyeli yüksek olan bu geleneksel sektörleri ihmal etmemek ve mevcut durumlarını daha ileriye götürecek politika ve düzenlemelerle desteklemek gerektiği ifade edildi. Rapor, imalat sektörünün ekonomik büyümede temel itici güç olma özelliğinin daha da güçlenmesi, kalıcı ve hızlı bir büyüme çizgisinin sürdürülebilmesi için üretim kompozisyonunun yüksek teknoloji grubuna giren mallar lehine değişmesi uzun dönemli strateji ve politikaların temel hedefi olmalıdır önerisinde bulundu.

TÜSİAD'ın Marmara Üniversitesi

Öğretim Üyeleri Prof. Dr. Suut Doğruel ve Prof. Dr. Fatma Doğruel tarafından hazırlattığı "Türkiye Sanayisine Sektörel Bakış" raporunda, Türk sanayisinin mevcut yapısından hareketle, sanayinin bütün sektörleri rekabet, yasal düzenleme, çevre, istihdam, bölgesel kalkınma, yüksek katma değer yaratma ve uluslararası üretim süreçlerinin parçası olma açısından ele alındı.

Raporda, üretim gücü içinde de ülkelerin kalkınmalarının ilk aşamalarında tarım önemli olsa ve bazı küçük ülkelerde hizmet sektörü ön plana çıksa da, imalat sektörü Tür-

kiye gibi büyük nüfusa sahip ülkeler açısından birincil öneme sahip olduğuna dikkat çekildi.

Hızlı bir verimlilik artışı, teknolojik ilerleme ve ekonominin geneline yönelik yarattığı diğer dışsallıklar ile imalat sektörü gelişmekte olan ülkelerin ekonomilerinde kritik bir öneme sahip olduğunun vurgulandığı raporda, kalkınma sürecine etkisi olan diğer çok sayıdaki faktörün önemini yadsımadan, imalat sektörünü güçlendirmek ve rekabet potansiyellerini artırmak sürdürülebilir büyüme açısından temel bir hareket noktası olarak ortaya çıktığı kaydedildi. İmalat sektörüne bütün olarak bakıldığında, katma değer ve istihdam bakımından 1970 yılından bu yana ekonomi içindeki payının yükseldiğinin görüldüğüne işaret edilen

raporda, toplam ihracat içindeki payındaki artış ise daha belirgin düzeyde olduğu ifade edildi.

Raporda, kriz yılları dışında, imalat sektörünün yıllık büyüme oranları GSMH büyüme oranlarından daha yüksek olduğu dile getirilirken, Türkiye'nin son dönemlerde gerçekleştirdiği ekonomik büyüme ve ihracat artışında temel itici gücün imalat sektörü olduğunu kaydedildi. Sektörün başarılı bir büyüme performansı izlediği dile getirilirken, imalat sektörünün Türkiye'de uzunca bir süre daha temel itici güç olma özelliğini koruyacağı ifa-

de edildi.

Ağırlıklı olarak yurtiçine yönelik üretim yapan gıda sektörünün dışa açılma oranı çok düşük ancak üretim ve istihdam bakımından ise en büyük sektörlerden biri olduğunun vurgulandığı raporda, üretim ve istihdamda devletin payının özelleştirmeler sonucu hızla azalması ve sektörün doğrudan yabancı sermaye gelişinde üst sıralara çıkması sektörün önemli gelişmeleri arasında sayıldı.

Gıda farklı düzeylerde üretim teknolojilerinin birlikte var olduğu, kayıt dışı üretim ve istihdamın yaygın olduğu bir sektör olduğu kaydedilen raporda, bu yapı uzun vadede rekabet açısından sorun yaratmaya aday olacağı görüşüne yer verildi.

Raporda, özellikle kayıt dışı üretimin, gıda güvenliğinin kontrolünde yarattığı ve gelecekte yaratabileceği sorunlar nedeniyle iç piyasada halk sağlığı ve dış piyasalarda ise rekabet üzerine olumsuz etkileri açısından önemli olduğu belirtildi. Yerel gıda firmalarının, bulundukları bölgede yerel dağıtım ağı içinde başarılı olduğuna işaret edilen raporda, "Dış rekabette ise, gıda sektörünün Türkiye'nin çevre ülkelere yönelik bir ihracat potansiyeli vardır. Sektör daha çok ekonominin dengede olduğu dönemlerde başarı şansını artırmaktadır. Sektörün güçlenmesini engelleyen faktörler te-

mel ürünlerdeki korumacılık, kayıt dışı sektörü besleyen bölünmüş iç piyasa yapısı ile gıda sektörü ile tarımsal üretim arasındaki koordinasyon eksikliği olarak sıralanabilir" denildi.

Gıda sektörünün, bölgesel farklılıklar ve istihdam yaratma potansiyeli bakımından güçlü olduğu, sektörün geriye bağlantıları güçlü, ancak ileriye bağlantısı zayıf bir sektör niteliğinde bulunduğu kaydedildi.

Türkiye'nin büyük ve geleneksel sektörlerinden tekstil sektörüne değinilen raporda, bu sektörün imalat sanayi içinde üretim ve istihdam bakımından en büyük

sektör olduğu kaydedildi. Raporda, yüksek dışa açıklık oranına sahip olmamasına rağmen, ihracatın önemi nedeniyle tekstil sektörünün uluslararası rekabete açık olduğuna dikkat çekilerek, sektörde ilgili şu değerlendirmeler yapıldı: "Küreselleşme Türkiye'de geleneksel olarak tekstil ile giyim imalatı arasında uzun yıllardır oluşmuş güçlü entegrasyonu zayıflatmaktadır. Ancak, tekstilin hazır giyim ile bağları zayıflarken özellikle çevre ülkelere ihracat yapma potansiyelinin artması yeni bir gelişmedir. Sektör çok fazla araştırma gerektiren bir alanda yer alan bir faaliyet olmasına rağmen, araştırma ve geliştirme konusunda diğer sektörlerle göre daha zayıftır ve bu durum uzun vadede sektörün gelişimi açısından

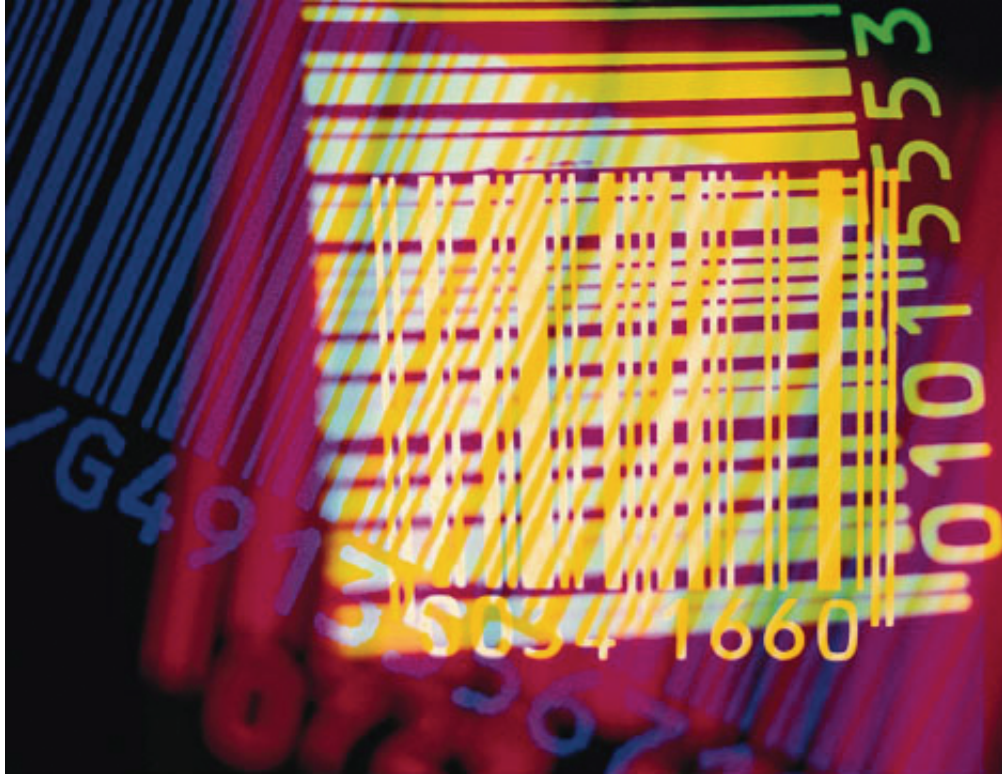
tehlike yaratma potansiyeli tanımaktadır. Bu sektörün alt sektörlerinden güçlü üretim potansiyeli ile dünyada önemli bir yere sahip olan tekstil terbiye sektörünün yenilikleri izlemekteki gecikmesi önemli bir sorun olarak ortaya çıkmaktadır. Enerji ve iş-

tihdam maliyetleri ile kayıt dışı istihdam bu sektör için sıralanan sorunlarda önde gelmektedir. Bölgesel dağılım açısından sektör değişik bölgelerde kümelenmelere sahiptir. Kümelenme tekstil için gerekli olmakla birlikte kümelenmelerin ve genel olarak tekstil üretiminin Türkiye'nin değişik

kaymasının maliyetleri düşürebileceği düşünülmektedir. Böyle bir kaymanın bölgesel dağılım üzerine de olumlu bir etkisi olacaktır.

Tekstil ve giyim sanayi arasındaki entegrasyonun çözülmesi küreselleşme ile artmakla beraber bu iki

sektörün imalat sanayi içindeki payının çok büyük olmasına karşın geleneksel sektörler içinde varlığının önemli olduğu kaydedildi. Sektörün, alt sektörleri bakımından farklı bir yapıya sahip olduğunun belirtildiği raporda, "Ayakkabı iç

bölgelerine yayılmış olması, sektörün bölgesel dağılımının düzeltilmesine katkı yapabileceğini düşündürmektedir."

Giyim sektörüne yönelik ise "Sektör için ihracat önemlidir. Çok sayıda küçük firmanın üretim yaptığı bir piyasa yapısına sahiptir. Bu sektörün en önemli sorunları arasında üretim maliyetleri ve kayıt dışı üretim gelmektedir. Bölgesel olarak giyim sanayisinin İstanbul dışına

sektör imalat sanayi içindeki önemini bir süre daha sürdürmesi beklenmelidir. Zengin bir kültürel birikimin olması giyim sektörü rekabetini yükseltecek bir tasarım ortamının doğmasını kolaylaştırabilir. Ancak, burada eğitim ve tanıtımın (fuar gibi) iyileştirilmesi gerekmektedir."

Deri işleme sektörünün ise dikkate değer değişmelerin gerçekleştiği bir sektör olmadığı vurgulanarak,

piyasada daha rekabetçi bir sektörken deri işlemede az sayıda firma piyasada yer almaktadır. Enerji ve işçilik maliyetleri bu sektörde önemli sorunlardır. Bu sektörü bekleyen zorluklar arasında çevre yatırımları ve arıtma tesislerine ilişkin maliyetler yer almaktadır; bu yatırımlar bölgesel dağılımı etkileyecek kadar önem taşımaktadır. Sektörün alışılmış üretim merkezlerinin dışına çıkması nitelikli işgücü bulamama sorunu potansiyelini

taşımaktadır. Sektörün karmaşık ve geleneklere dayalı yapısı bu sektöre yönelik önlemler için kısıtlı bir ortam yaratmaktadır” görüşlerine yer verildi.

TÜSİAD raporunda, basım ve yayım sektörünün ise dışa kapalı bir sektör olarak nitelendirildiği raporda, “Piyasa yoğunlaşma oranları dikkate alındığında kayıtlı medya (plak, kaset, vb) ile gazete, dergi ve süreli yayınların yayımı alt sektörlerinde çok yüksek derecede; diğer basımla ilgili faaliyetlerde de yüksek bir yoğunlaşmanın olduğu görülmektedir. Sektörün sorunları arasında eski teknoloji makine ihtalinin yarattığı kapasite fazlalığı; kalifiye işgücü eksikliğinin ithal edilen bu eski teknolojiye sahip makinelerin bile etkin kullanımında zorluk yaratması dikkat çekmektedir. Matbaacılıktaki küçük işletmelerde hammadde firesi ve işçilik kayıpları nedeniyle kalite ve verimlilik sorunları vardır. Günümüzde dijital medyanın giderek öne çıkması bu sektörün geleceği açısından dikkatli izlenmesi gereken bir gelişmedir” değerlendirildi.

İlaç dışında kalan kimyasal madde ve ürünlerinin imalatı imalat sanayisinin önemli bir ara malı sektörlerinden biri olduğu, yüksek bir dışa açıklık ve ithalat oranına sahip bulunduğu kaydedilen raporda, “İşgücü yoğunluğu düşük bir sek-

tördür. Bu sektör de önemli sorunlarla karşı karşıyadır. Kimyasal madde üretiminin yarattığı çevre sorunları bu sektörde yapılacak yeni yatırımlar için fabrika yeri bulunmasında sorun yaratmaktadır. Lojistik bu sektör için önemlidir. Enerji maliyetleri, kayıt dışı üretimin yarattığı haksız rekabet sektördeki diğer sorunlardır. Kümelenme politikaları bu sektörün yer bulma sorununu çözmek ve lojistikten kaynaklanan maliyetleri düşürmek açısından önemli bir politika olacaktır. Sektör birçok imalat sanayi için girdi sağlaması nedeniyle kritik öneme sahiptir” denildi.

Türkiye’nin ilaç üretebilen az sayıda ülkelerden biri olduğu, Türkiye’nin, eşdeğer ilaç üretiminde önemli bir kapasiteye sahip olduğu kaydedildi. Türkiye sanayisinde yer alan ve önemli yere sahip sektörlerin incelendiği raporda, imalat sektörünün üretim ve ihracat artışında gösterdiği belirgin başarılarla karşın, aşması gereken temel tıkanma noktalarının da bulunduğu gerçeğine yer verildi.

Üretim ve ihracatta yüksek ve orta üst teknoloji grubuna giren malların payının giderek yükselmesine rağmen, düşük teknoloji grubuna giren geleneksel mallar önemini korumaya devam ettiğine işaret edilen raporda, “İşsizlik ve bölgesel farklılıklar gibi sosyal alanlarda katkı yapma potansiyeli yüksek

olan bu geleneksel sektörleri ihmal etmemek ve mevcut durumlarını daha ileriye götürecek politika ve düzenlemelerle desteklemek kaçınılmazdır. Ancak, imalat sektörünün ekonomik büyümede temel itici güç olma özelliğinin daha da güçlenmesi, kalıcı ve hızlı bir büyüme çizgisinin sürdürülebilmesi için üretim kompozisyonunun yüksek teknoloji grubuna giren mallar lehine değişmesi uzun dönemli strateji ve politikaların temel hedefi olmalıdır” denildi.

Raporda, Türkiye sanayisinin benimseyeceği sanayi politika sisteminde dikkate alınması gereken noktalar ise şöyle sıralandı: “Sanayinin üretim ve yatırım maliyetlerinin düşürülmesi ve finansman koşullarının iyileştirilmesi, sanayi için dışsallık yaratılması, beşeri sermaye ve teknolojinin geliştirilmesi, istihdam ve bölgesel dağılıma ilişkin dinamiklerin oluşturulması.”

TÜSİAD raporunda, tek bir sektöre ya da birkaç sektöre odaklanmak yaklaşımının Türkiye açısından anlamını yitirdiği, sektörlerle yönelik önlemlerin, diğer sektörlerle olası etkileri göz önünde bulundurularak ele alınması gerektiği vurgulandı.

Raporda, politikalar ve stratejilerin, sektörler ile ilgili sağlam bir bilgi sisteminde beslenmesinin önemine işaret edildi.

Türkiye'nin sanayileşmiş ülkeleri yakalaması için 28 yıl gerekiyor

Ekonomik Büyüme ve Kalkınma Bağımsız Komisyonu tarafından hazırlanan ve Mayıs ayında Dünya Bankası tarafından yayınlanmış olan “Büyüme raporu”na göre Türkiye sanayileşmiş OECD üyesi ülkeleri ortalama gelir düzeyini yıllık yüzde 8.3 oranında büyürse 28 yılda, yıllık yüzde 5.3 oranında büyürse 2050 yılında yakalayacak.

Aralarında iş adamları, hükümet yetkilileri ve akademisyenlerin bulunduğu ve Nobel ödülü sahibi iki kişiyi de içeren 21 üyeli Komisyonca hazırlanan raporun önde gelen amacını, bu güne kadar yüksek hızda ekonomik büyüme gerçekleştirmiş ülkelerin büyüme stratejilerinin açıklığa kavuşturulması ve dünya üzerinde yaşamakta olan insanların yaşam düzeyini iyileştirmek için varolan olanakların gün ışığına çıkarılması oluşturuyor. Rapora göre II. Dünya savaşını izleyen dönemde yaklaşık 3 milyar in-

san ekonomik büyümenin nimetlerinden istifade etmiş bulunuyor ve 2 milyar insan daha küresel ekonomideki gelişmelerden yararlanabilir.

Rapora göre yüksek hızda ve uzun ömürlü ekonomik büyüme kolaylıkla gerçekleştirilemiyor ancak raporu kaleme alan Komisyon üyeleri hızlı büyümenin, bu güne kadar bunu gerçekleştiremeyen ülkelerde de başarılabileceği düşüncesini taşıyorlar.

Ekonomik Büyüme raporuna göre dünya ekonomisiyle bütünleşme,

yüksek tasarruf ve yatırım oranlarının idame ettirilmesi ve kararlı, yetenek sahibi hükümetlerin varlığı, II. Dünya savaşını izleyen dönemde kesintisiz biçimde 25 yıl boyunca yüzde 7.0 ve üstünde büyüme hızı gerçekleştirmiş olan 13 ülkenin temel özellikleri arasında yer alıyor.

Bu ülkelerden önde gelenlerin hızlı büyüme dönemlerine ve sözkonusu dönem zarfında kişi başı gelir düzeylerinde meydana gelen gelişmeye ilişkin bilgiler aşağıda verilmektedir:

Hızlı Büyüyen Ülkeler

Ülke	Hızlı Büyüme Dönemi	Kişi başı Gelir (Dolar) Dönem Başında	2006 Yılında
Brezilya	1950 – 1980	960	4 000
Çin	1961 – 2005	105	1 400
Endonezya	1966 – 1997	200	900
Japonya	1950 – 1983	3 500	39 600
Kore	1960 – 2001	1 100	13 200
Malezya	1967 – 1997	790	4 400
Tayland	1960 – 1997	330	2 400

25 yıl boyunca yüzde 7.0 ve daha hızlı büyüme gerçekleştiren diğer ülkeler ise şunlar: Bostwana, Hong Kong, Malta, Oman, Singapur ve Tayvan. Bu 13 ülkenin de ortak beş özelliği, dünya ekonomisindeki gelişmelerden istifade etmeleri, ekonomik istikrarlarını koruyabilmeleri, yüksek oranlı tasarruf ve yatırım hacmi ile esnek iç piyasa koşulları sağlayabilmeleri ve itibar sahibi hükümetlere sahip olmaları.

Dünyanın hemen her tarafında hayli kabarık sayıda insan küreselleşmenin kendi refah düzeylerini olumsuz yönde etkileyip, etkilemediğini sorgularken, başkanlığını Nobel ödülü sahibi ekonomist Michael Spence'in yaptığı Komisyon, iki yıllık bir çalışmanın ardından ekonomik bütünleşmenin ekonomik büyüme için çok büyük önem taşıdığı sonucuna varmış, bununla beraber büyüme açısından hükümetlerin oynadığı önemli rolü de vurgulamıştır. Hükümetler deği-

şik seçenekler arasında seçim yapmalıdırlar, beceriksizce ya da hatalı davranabilirler. Ancak aktif ve pragmatik [1] hükümetlerin varlığı ekonomik büyüme için kaçınılmaz nitelik taşımaktadır. [2]

Komisyon fakir ülkelere, ihracatlarını artırmak suretiyle istihdam olanaklarını genişletebilmeleri ve teknoloji ve yatırımları ülkeye çekebilmeleri için kendilerini küresel ekonomiye sıkıca bağlamaları konusunda öneride bulunuyor. Onların ekonomik büyümelerini hızlandırabilmeleri için altyapı yatırımlarına ağırlık vermelerini ve bazı çekinceler koymakla birlikte hükümetlerin yerli sanayi tesislerinin kurulabilmesini sağlamak üzere sübvansiyon sağlamasını öneriyor.

Raporda “yüksek büyüme hızı gerçekleştiren ekonomiler tümüyle serbest piyasa ekonomisi yanlısı değiller, onlar ihracatlarında çeşitliliği arttırmak ve rekabet güçlerini idame ettirebilmek için çeşitli yak-

laşımlar içeren politikalar izlemişlerdir” denilmektedir.

Raporun tartışma yaratacak bulgularından birisi ise ‘demokrasinin ekonomik büyüme açısından bir esas teşkil etmediği’ yolundaki önermesi. Rapora göre serbest ticaret de ekonomik büyüme için bir ‘gerekli koşul’ değil. Zira hızlı büyüyen ekonomilerden bazıları ithalat üzerine engeller getirirken, ihracatlarını teşvik etmektedirler.

Ekonomik Büyüme ve Kalkınma bağımsız Komisyonu tarafından hazırlanan Rapor gelişmekte olan ülkelerin son on yıllık dönemde gerçekleştirmiş oldukları büyüme hızlarını ve bugünkü kişi başına gelir düzeylerini esas alarak, ülkelerin, 2050 ve 2100 yılına kadar OECD ülkelerinin o yıllardaki ortalama kişi başına gelir düzeyini yakalayabilmeleri için gerçekleştirmeleri gereken yıllık büyüme hızı oranlarını ve son on yılda gerçekleştirdikleri en yüksek büyüme hı-

OECD Ülkeleri Gelir Düzeyini Yakalamak İçin İdamesi Gerekli Ekonomik Büyüme Hızları [3]

Ülke	2006 Yılı Kişi Başı GSYH*	Son 10 Yılda Büyüme Hızı		Yakalamak İçin Gerekli Büyüme Hızı		Yakalamak İçin Gerekli Yıl****
		En Yüksek**	Ortalama**	2050'de	2100'de	
Çin	6 621	10.1	8.3	5.7	3.7	23
Brezilya	7 826	4.3	1.1	5.3	3.5	119
Hindistan	3 308	7.7	4.9	7.4	4.5	50
Meksika	9 967	5.2	2.4	4.7	3.3	55
Rusya Fede.	10 350	10.0	5.4	4.6	3.2	17
Arjantin	13 652	6.1	1.7	4.0	2.9	17
Türkiye	7 842	8.3	2.7	5.3	3.5	28
Endonezya	3 570	4.3	1.3	7.2	4.4	181
Polonya	13 349	7.0	4.3	4.0	3.0	22
İran İsl. Cumh.	7 405	5.9	3.2	5.4	3.6	54
Mısır	4 031	4.9	2.7	6.9	4.3	118
Pakistan	2 206	4.8	1.8	8.3	4.9	159
Macaristan	16 928	5.5	4.7	3.4	2.7	26
Romanya	8 722	8.7	3.1	5.0	3.4	34
OECD	30 897	3.08	2.04	76 130	206 222	
* Sabit 2000 yılı uluslararası dolar cinsinden satınalma gücü paritesine göre kişi başına GSYH ** Son on yıllık dönemde en yüksek ve basit ortalama yıllık büyüme hızı *** OECD genelinde son on yıllık dönemde gerçekleşen yıllık yüzde 2.04 büyüme hızı varsayımıyla **** İlgili ülke ve OECD genelinde son on yıllık dönemde gerçekleşen en yüksek hızda büyüyeceği varsayımıyla						

zını önümüzdeki dönem boyunca sürdürebilmeleri halinde, OECD ortalaması gelir düzeyine kaç yılda ulaşabilecekleri konusunda bir çalışmayı da içermektedir.

Yukarıda verilen tablodan görüleceği üzere Türkiye'nin, üyesi oldu-

ğu OECD üyesi ülkeler ortalama gelir düzeyini 2050 yılında yakalaması için, o yıla kadar yıllık yüzde 5.3, 2100 yılına kadar yakalayabilmesi için yıllık yüzde 3.5 oranında büyüme hızını her yıl gerçekleştirmesi gerekmektedir. Diğer taraftan Türkiye son on yıllık dönemde ger-

çekleştirmiş olduğu en yüksek büyüme hızı olan yüzde 8.3'ü önümüzdeki dönemde her yıl gerçekleştirmeyi başarabilirse, sadece 28 yılda OECD ülkelerinin o yıldaki ortalama (28 yıl sonra erişecekleri) gelir düzeyini yakalayabilecek-

- [1] Pragmatik: Genel prensipleri izlemekten ziyade, uygulamadaki sonuçlarla ilgilenmek, meselelerle, gerçek koşullar altında en iyi olduğu gözükken bir biçimde yüzleşmek.
 [2] Financial Times, 23 Mayıs 2008, S. 20.
 [3] <http://siteresources.worldbank.org/NEWS/....>

Dünya Ekonomisi

Birleşmiş Milletlerden ekonomi uyarısı

Birleşmiş Milletler, dünya ekonomisinin ciddi bir sıkıntılı dönemin eşiğinde sallandığını ve bu yıl sadece yüzde 1.8 büyüyeceğini açıkladı. ABD ekonomisindeki gelişmelerin, gelişmekte olan ülkelere ciddi yansımalarının olması durumunda bu büyüme bile hayal olacak.

BM'nin, 2008 yılı ortası ekonomik tahminlerine ilişkin raporunda, 2007 yılında yüzde 3,8 olan küresel büyümenin, ekonomik sıkıntının süreceği 2009 yılında yüzde 2.1 olacağı belirtildi. BM'nin "Dünya Ekonomik Durumu ve Beklentiler 2008" adlı raporunda, ilk çeyrekte ABD'de konut ile mali sektörlerdeki daha fazla kötüleşmenin yarattığı ekonomik sıkıntının 2009 yılında da sürmesinin beklendiği vurgulandı. Gelişmekte olan ülkelerin bu ekonomik sıkıntıdan çok kötü zarar görmeyeceğine dikkat çekilen raporda, geçen yıl yüzde 7.3 büyüyen bu ülkelerin, bu yıl

yüzde 5 ve gelecek yıl yüzde 4.8 büyüyeceği ifade edildi.

2008'de dünyanın ekonomik büyümesinin hızının yüzde 1.8 olacağına tahmin edildiği bildirilen raporda, büyümeye ilişkin nihai rakamın büyük oranda ABD'deki gelişmelere bağlı olduğuna işaret edildi.

ABD'de yüksek riskli mortgage krizinin gelişmekte olan ülkeler üzerinde çok ciddi etkisi olması halinde küresel büyümenin bu yıl yüzde 0.8'e kadar düşebileceğine dikkat çekilen raporda, ABD hükümetinin, ekonomiyi canlandırmak için aldığı parasal ve mali önlemlerin tüketim harcamalarını destekle-

mesi ve bankacılık sektörü ve iş dünyasında güveni sağlaması halinde dünya ekonomisinin bu yıl yüzde 2.8 ve gelecek yıl yüzde 2.9 büyüyeceği öngörüldü.

Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal İlişkiler Bölümü'nün hazırladığı raporda, geçen yıl yüzde 2.2 büyüyen ABD ekonomisinin bu yıl yüzde 0.2 küçüleceği ve 2009 yılında ise yüzde 0.2 büyüyeceği tahmin edildi. Sorunun bu küçülmenin derinliğinin ve ne kadar süreceği olduğu ifade edilen raporda, "Konut sektöründeki durgunluğun devam etmesi ve kredi krizinin derinleşmesi gibi bir dizi gösterge durgunluğa işaret ediyor" denildi.

Raporda, konut sektöründeki durgunluğun 2009 yılına kadar çözülme kavuşmasının beklenmediği de vurgulandı.

BM, Japonya'nın geçen yıl yüzde 2.1 olan ekonomik büyümesinin bu yıl yüzde 0.8, geçen yıl yüzde 2.6 olan Batı Avrupa'nın ekonomik büyümesinin de bu yıl yüzde 1.1 olacağını tahmin etti.

Küresel ekonomik büyümedeki yavaşlamaya rağmen, küresel enflasyonun bu yıl yüzde 3.7 olmasının beklendiği de ifade edildi. Raporda, son zamanlarda emtia fiyatlarındaki hızlı yükseliş ve petrol fi-

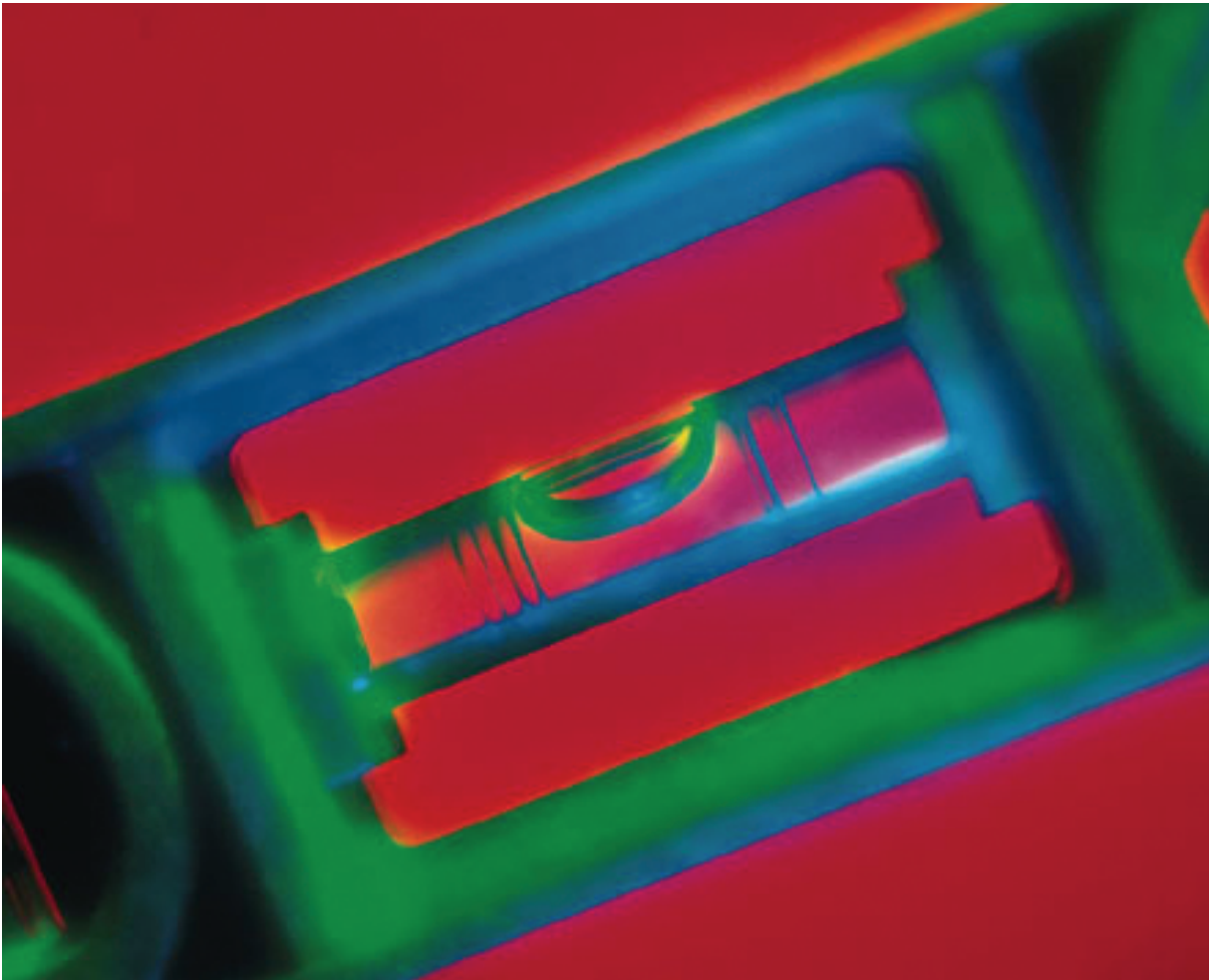
yatlarındaki yükselişin sürmesinin yanı sıra yüksek ücretlerin enflasyonu destekleyen temel faktörler olduğu belirtildi.

ABD'nin mal ithalatı talebinin düşmesi nedeniyle geçen yıl yüzde 7.2 olan dünya ticaret büyümesinin, bu yıl başında yüzde 4.7'ye düştüğü kaydedildi.

Dünya ekonomisinde ağırlığı olan Japonya, Almanya, İsviçre, Hollanda, Norveç ve Kanada ile gelişmiş ülkelerin yanı sıra Doğu Asya'da gelişmekte olan ülkelerin ve petrol ihracatçısı ülkelerin daha dengeli ve sürdürülebilir ekonomik

büyüme mühendisliğinde belirleyici rolü olduğu ifade edilen raporda, bu ülkelerin büyük miktardaki parasal rezervlerini altyapının, sosyal hizmetlerin düzeltilmesinde ve kendi ekonomilerini daha fazla değiştirmede kullanılması çağrısında bulunuldu.

BM ekonomistleri, ABD'de konut fiyatlarının aniden düşmesiyle önemli piyasa ekonomilerinde başlayan kredi krizinin derinleşmesinin, ABD Doları'nın değerinin düşmesinin, kalıcı küresel denge-sizliğin ve petrol ile emtia fiyatları'nın artmasının, gelişmiş ve geliş-

mekte olan ülkelerde ekonomik büyüme için önemli riskler oluştuğunu vurguladılar.

ABD Merkez Bankası (FED) eski Başkanı Alan Greenspan, ABD'nin durgunlukta olma ihtimalinin yüzde 50'nin üzerinde olduğunu söyledi. Greenspan, bazı verilerin iyiye gitmiş olmasına rağmen durgunluk olasılığının ağır bastığını ifade etti. Küresel finans krizinde en kötünün geride kaldığını söylemek için erken olduğunu belirten Greenspan, ev fiyatların yüzde 10 düşebileceğini ifade etti. FED eski Başkanı, ev fiyatlarındaki düşüşün, ekonominin gidişatına göre daha da derinleşebileceğini dile getirdi.

Japonya Merkez Bankası (BOJ) Başkanı Masaaki Shirakawa da, ABD ekonomisine ilişkin kaygıların hâlâ yüksek olduğunu söyledi ve istikrarsız konut ve finans piyasalarına işaret etti. Shirakawa yaptığı konuşmada, "En büyük belirsizlik konut piyasasının iyileşme işaretleri gösterip göstermeyeceği" dedi.

BOJ Başkanı, konut piyasası iyileşirse, ABD Merkez Bankası'nın (FED) ekonominin adım adım hızlanacağı tahminin geçerliğinin de artacağını belirtti. Shirakawa, bir dizi faiz ve vergi indiriminin ekonomiye bir payanda sağlayacağını da söyledi.

Economist dergisi, gelişen ülkeler-

de enflasyon baskısının daha fazla hissedileceğini ve dünyanın üçte ikisinde çift hanenin görüleceğini belirtti. Küresel enflasyon baskısının bu yıl gelişen ülkelerde, gelişmiş ülkelerdekine oranla daha fazla hissedilmesi bekleniyor. The Economist dergisinde yer alan değerlendirilmede, gelişen ülkelerde ikincil enflasyon etkenlerinin devreye girdiği, buna bağlı olarak dünyanın üçte ikisinde enflasyonun çift haneli rakamlara çıkabileceği belirtildi.

Gelişmiş ülkelerde sadece gıda ve enerji fiyatları yükselirken, gelirlerinin büyük kısmını gıdaya harcayan gelişen ülkelerde diğer fiyatların da arttığı gözlemlendi.

Economist, 70'li yılların gelişmiş ülkeleri ile, günümüzün gelişen ülkeleri arasındaki benzerliğe de dikkat çekti. Buna göre, 1970'lerde gelişmiş ülkelerde yaşanan yüksek enflasyon döneminin belirtileri, şu anda gelişmekte olan ülkelerde görülüyor. Bu belirtilerin başında enflasyonun arzdan kaynaklanan kısa süreli bir sıkıntı olduğu düşüncesi ve gevşek para politikasının yürütülmesi geliyor.

İngiltere Ticaret Bakanı Barones Vadera, giderek artan petrol fiyatlarının akaryakıt, ısınma ve gıda fiyatlarını da sürekli yukarı doğru ittiğini kabul ederek, "İngiltere gerçek bir ekonomik krizle yüz yüzedir" dedi.

Barones Vadera, İngiltere'nin gerçek bir sınavla karşı karşıya bulunduğunu, krizin küresel düzeyde yaşanan ilk gerçek ekonomik kriz niteliği taşıdığını belirtti. Barones Vadera, Teksas'ta başlayan küçük bir kredi sıkışıklığı gibi görünen krizin büyüyerek ekonominin bütün alanlarını etkiler hale geldiğine işaret etti.

İngiltere'nin diğer ülkelere nazaran ekonomik güçlükler karşısında daha sağlam bir duruş sergilediğini de ifade eden Barones Vadera, ekonomistlerin giderek olumsuzlaşan tahminlerine rağmen kamuoyundan ekonomik çöküntü beklentisine girme hatasını yapmamasını istedi.

İngiltere'deki pek çok ailenin yıllık akaryakıt ve gıda masraflarındaki büyük artış üzerine, mümkün olduğu kadar az otomobil ve toplu taşıma aracı kullanmaya çalıştığı belirtildi. Nüfusun yarısından fazlasının da dışarıda yemek, eğlence ve haftalık market alış-verişlerini azalttığı kaydedildi. Tüketicinin bu tasarruflarla ulaşım alanında doğan ekstra giderleri dengelemeye çalıştığı öne sürüldü.

Bu arada İngiltere'de başta British Airways olmak üzere pek çok hava yolu şirketi, fiyatlarını arttırmak zorunda kalacakları uyarısında bulundu. İngiliz basını bu açıklamaları "ucuz uçuş döneminin sona ermesi" olarak yorumladı.

Enflasyon yeniden iki haneli

Mayıs ayında Üretici Fiyatları Genel Endeksinde bir önceki aya göre yüzde 2,12, bir önceki yılın Aralık ayına göre yüzde 13,39, bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 16,53 ve oniki aylık ortalamalara göre yüzde 7,20 artış gerçekleşti. Aylık değişim tarım sektöründe yüzde 3,49, sanayi sektöründe ise yüzde 1,79 olarak gerçekleşti. En yüksek aylık artış yüzde 9,20 ile ham petrol ve doğalgazda yaşandı Endekste kapsanan 756 maddeden; 200 maddenin ortalama fiyatında değişim olmazken, 238 maddenin fiyatında düşüş oldu.

Mayıs ayında Tüketici Fiyatları Genel Endeksi bir önceki aya göre yüzde 1,49, bir önceki yılın Aralık ayına göre yüzde 6,38, bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 10,74 ve oniki aylık ortalamalara göre yüzde 8,47 artış gerçekleştirdi. Ana harcama grupları itibarıyla en yüksek aylık artış giyim ve ayakkabı grubunda yaşandı. Yıllık bazda ise TÜFE'nin en çok arttığı harcama grubu gıda ve alkolsüz içecekler oldu. Mayıs ayında endekste kapsanan 454 maddeden 293 maddenin fiyatları arttı.

ÜFE	MAYIS 2008 (2003=100)	MAYIS 2007 (2003=100)
Bir önceki aya göre değişim oranı (%)	2,12	0,39
Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim oranı (%)	13,39	3,09
Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim oranı (%)	16,53	7,14
12 aylık ortalamalara göre değişim oranı(%)	7,20	10,95

TÜFE	MAYIS 2008 (2003=100)	MAYIS 2007 (2003=100)
Bir önceki aya göre değişim oranı (%)	1,49	0,50
Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim oranı (%)	6,38	4,12
Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim oranı (%)	10,74	9,23
12 aylık ortalamalara göre değişim oranı(%)	8,47	10,24

		2008					2007						
		Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
ÜFE	Bir önceki aya göre değişim	0,42	2,56	3,17	4,50	2,12	-0,11	0,06	0,85	1,02	-0,13	0,89	0,15
	Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim	0,42	3,00	6,26	11,04	13,39	2,98	3,05	3,93	4,98	4,84	5,78	5,94
TÜFE	Bir önceki aya göre değişim	0,80	1,29	0,96	1,68	1,49	-0,24	-0,73	0,02	1,03	1,81	1,95	0,22
	Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim	0,80	2,11	3,09	4,82	6,38	3,87	3,11	3,13	4,19	6,08	8,15	8,39

Merkezi Yönetim Bütçe Gerçekleşmeleri

Bütçe Gelirleri Kümülatif Gerçekleşmeleri	Ocak - Nisan (Milyon YTL)			
	2007	2008	Artış (yüzde)	2008 Yılı Bütçe Hedefi
Genel Bütçe Gelirleri	58.831	62.446	5.78	199.410
Vergi Gelirleri	43.800	53.158	17.6	171.206
Gelir, Kar ve Ser. Kazanç üzerinden Alınan Vergiler	12.554	16.313	23.0	52.600
Gelir Vergisi	9.422	11.902	21.8	38.100
Gelir Vergisi Tevkifatı	8.250	10.559	21.8	35.141
Kurumlar Vergisi	3.132	4.410	28.9	14.500
KVK Göre Alınan Geçici Vergi	3.179	4.078	22.0	14.264
Mülkiyet Üzerinden Alınan Vergiler	1.492	1.783	16.3	4.029
Motorlu Taşıtlar Vergisi	1.471	1.761	16.4	3.877
Dahilde Mal ve Hizmetlerden Alınan Vergiler	18.553	21.246	12.6	71.382
Dahilde Alınan KDV	4.914	5.751	14.5	17.652
Özel Tüketim Vergisi	11.233	12.678	11.3	44.719
Banka ve Sigorta Muameleleri Vergileri	1.038	1.263	17.8	3.976
Dış Ticaretten Alınan Vergiler	8.546	10.796	20.8	33.502
İthalde Alınan KDV	7.749	9.834	21.2	30.500
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	3.114	3.787	17.7	8.978
Harcamalar	65.804	70.200	6.26	222.53

EKONOMİK VERİLER

	2007	2006	2005	2004	2003	2002
GSYH (Cari fiyatlarla milyon YTL)	856.387	758.391	648.932	559.033	454.781	350.476
GSYH (milyon/dolar)	658.786	526.429	481.497	390.387	304.901	230.494
GSYH (Değişim Hızı sabit fiyatlarla %)	4.5	6.9	8.4	9.4	5.3	6.2
Kişi başına GSMH (ABD Doları)	9.333	6.477	5.008	4.172	3.383	2.598
Üretim Endeksi	145.0	137.6	130.0	123.4	112.4	103.3
Toplam İhracat (milyon/dolar)	107.213	85.535	73.476	63.167	47.253	36.059
Toplam ithalat (milyon/dolar)	170.057	139.576	116.774	97.540	69.340	51.554
Dış Ticaret Dengesi (milyon/dolar)	-62.844	-54.041	-43.298	-34.373	-22.087	-15.495
İhracatın İthalatı Karşılama Oranı %	63.0	61.3	62.9	64.8	68.1	69.9
İşsizlik Oranı (%)	11.0	9.9	10.3	10.3	10.5	10.6
Kamu Net Borç Stoku (milyon YTL)	248.974	259.527	270.617	274.456	250.841	215.680
İç Borç Stoku (milyon YTL)	255.310	251.470	244.782	224.483	194.387	149.870
Dış Borç Stoku (milyon/dolar)	247.200	205.548	168.716	160.760	144.266	129.671
Merkezi Yönetim Borç Stoku (milyar/dolar)	286.3	245.5	247.1	235.8	202.6	148.5
Cari İşlemler Dengesi (milyon/dolar)	-37.996	-32.193	-22.604	-15.559	-8.036	-1.519

	2008		2007		2006
(Bin YTL)	9 Mayıs	2 Mayıs	28 Aralık	11 Mayıs	29 Aralık
Emisyon	29.269.068	29.239.741	27.943.811	23.198.253	23.048.304
Para Arzı					
- M1	78.802.587	80.528.342	77.674.822	67.944.531	42.624.107
- M2	373.525.845	375.788.657	345.028.428	314.083.717	182.101.091
- M3	401.258.701	402.271.898	370.077.665	338.613.561	191.489.106
Yurtiçi Kaynaklı YTL Mevduat	222.252.109	224.677.193	209.845.693	185.388.119	168.858.028
- Vadeli Tasarruf	154.702.583	155.141.222	144.025.106	127.857.028	116.860.397
- Vadesiz Tasarruf	14.432.962	14.727.646	13.502.656	11.987.569	11.889.211
- Vadeli Ticari	30.745.045	30.460.109	27.046.729	24.227.048	22.616.587
- Vadesiz Ticari	10.419.701	10.078.285	13.150.172	9.472.469	8.948.002
- Resmi Mevduat	11.951.818	14.269.931	12.121.030	11.844.005	8.543.831
Kredi Stoku	251.134.805	249.880.981	222.832.596	188.631.864	174.353.503
- Tüm Banka Kredileri	251.134.805	249.880.981	222.832.596	188.631.864	174.353.503
- M.B. Kredileri	0	0	0	0	0
Bank. El. Tah. ve Bono	160.525.612	160.364.136	148.075.355	146.130.266	140.748.782

Mevzuat Değişiklikleri

- 02.05.2008** - Motorlu Taşıtlar Vergisi Genel Tebliği (Seri No: 30)
- Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı Çerçevesinde Makine ve Ekipman Alımlarının Desteklenmesi Hakkında Tebliğ (No: 2008/20)
- 04.05.2008** - Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortasında Tarife Uygulama Esasları Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- 06.05.2008** - Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karar ile Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı'nın 91-32/5 Sayılı Tebliğine İlişkin Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Genelgesi (Sayı: 2008/3)
- Türkiye Muhasebe Standartları Kurulunun 7/4/2008 Tarihli ve 1 Sayılı Kararı
- 08.05.2008** - 5754 Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
- 11.05.2008** - Araştırma ve Geliştirme Projelerinin Desteklenmesinde Uygulanacak Usul ve Esaslara İlişkin Tebliğ (No: 2008/27)
- 15.05.2008** - 5761 Turizmi Teşvik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
- 16.05.2008** - Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Piyasa Gözetimi ve Denetimi Yönetmeliği
- 21.05.2008** - 5762 Bazı Yatırım ve Hizmetlerin Yap-İşlet-Devret Modeli Çerçevesinde Yaptırılması Hakkında Kanun ile Devlet Su İşleri Umum Müdürlüğü Teşkilat ve Vazifeleri Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
- 24.05.2008** - 2008/13617 Turizm Tesislerinin Belgelendirilmesine ve Niteliklerine İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karar ile Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı'nın 91-32/5 Sayılı Tebliğine İlişkin I-M Sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Genelgesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Genelge (Sayı: 2008/4)
- 26.05.2008** - 5763 İş Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun
- 29.05.2008** - Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karara İlişkin Tebliğ (No: 2008-32/35)
- 30.05.2008** - Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (Sıra No: 382)

Vergi Takvimi

- 02.06.2008**
- 2008 Yılı Emlak Vergisi 1. Taksit Ödemesi
 - 2008 Yılı Çevre Temizlik Vergisinin (İşyeri ve Diğer Şekilde Kullanılan Binalar ile Su İhtiyacını Belediyece Tesis Edilmiş Su Şebekesi Haricinden Karşıl原因 Konutlar için) 1. Taksit Ödemesi
 - Gelir Vergisi Mükellefleri için Vergi Levhası Tasdiki
 - Kurumlar Vergisi Mükellefleri için Vergi Levhası Tasdiki
 - Nisan 2008 Dönemine Ait Haberleşme Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
 - Veraset ve İntikal Vergisi 1. Taksit Ödemesi
 - Vergi Levhası Tasdiki
 - SSK (Nisan 2008) Sigorta Primlerinin Ödemesi
 - Bağ-Kur Sigortalılarının Mayıs 2008 Sigorta Primi ve Sağlık Sigorta Primlerinin Ödemesi
- 09.06.2008**
- Mayıs 2008 Dönemi Çeklere Ait Değerli Kağıtlar Vergisi Bildirimi ve Ödemesi
- 10.06.2008**
- 16-31 Mayıs Dönemine Ait Noterlerce Yap. Makbuz Karşılığı Öde. Ait Bildirimlerin Verilmesi ve Ödemesi
 - 16-31 Mayıs Dönemine Ait Petrol ve Doğalgaz Ürünlerine İlişkin Özel Tüketim Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- 16.06.2008**
- Mayıs 2008 Dönemine Ait Kolalı Gazoz, Alkollü İçecekler ve Tütün Mamullerine İlişkin Özel Tüketim Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
 - Mayıs 2008 Dönemine Ait Dayanıklı Tüketim ve Diğer Mallara İlişkin Özel Tüketim Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
 - Mayıs 2008 Dönemine Ait Motorlu Taşıt Araçlarına İlişkin Özel Tüketim Vergisinin (Tescile Tabi Olmayanlar) Beyanı ve Ödemesi
 - Mayıs 2008 Dönemine Ait Özel İletişim Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
 - Mayıs 2008 Dönemine Ait Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
 - Mayıs 2008 Dönemine Ait Kaynak Kullanımı Destekleme Fonu Kesintisi Bildirimi ve Ödemesi
- 20.06.2008**
- Mayıs 2008 Dönemine Ait Petrol ve Doğalgaz Ürünlerine İlişkin EK:4 No.lu ÖTV Bildirim Formu
 - Mayıs 2008 Dönemine Ait Kolalı Gazozlara İlişkin EK:7 No.lu ÖTV Bildirim Formu
 - Mayıs 2008 Dönemine Ait Alkollü İçeceklerle İlişkin EK:8 No.lu ÖTV Bildirim Formu
 - Mayıs 2008 Dönemine Ait Tütün Mamullerine İlişkin EK:9 No.lu ÖTV Bildirim Formu
 - Mayıs 2008 Dönemine Ait Dayanıklı Tüketim ve Diğer Mallarına İlişkin EK:10 No.lu ÖTV Bildirim Formu
 - Mayıs 2008 Dönemine Ait Yarışma ve Çekilişlerle Futbol Müsabakalarına ve At Yarışlarına Ait Müşterek Bahislerle İlgili İntikal Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
 - Mayıs 2008 Dönemine Ait Şans Oyunları Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
 - Mayıs 2008 Dönemine Ait İlan ve Reklam Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
 - Mayıs 2008 Dönemine Ait Müşterek Bahislere İlişkin Eğlence Vergisinin Beyanı ve Ödemesi ile Diğer Eğlence Vergilerine İlişkin Eğlence Vergisinin Ödenmesi
 - Mayıs 2008 Dönemine Ait Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
 - Mayıs 2008 Dönemine Ait Yangın Sigortası Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- 23.06.2008**
- Mayıs 2008 Dönemine Ait Gelir Vergisi Stopajının Muhtasar Beyanname ile Beyanı
 - Mayıs 2008 Dönemine Ait Kurumlar Vergisi Stopajının Muhtasar Beyanname ile Beyanı
 - Mayıs 2008 Dönemine Ait İstihkaktan Kesinti Suretiyle Tahsil Edilen Damga Vergisi ile Sürekli Mükellefiyeti Bulunanlar İçin Makbuz Karşılığı Ödenmesi Gereken Damga Vergisinin Beyanı
- 24.06.2008**
- Mayıs 2008 Dönemine Ait Katma Değer Vergisinin Beyanı
- 25.06.2008**
- 1-15 Haziran Dönemine Ait Noterlerce Yap. Makbuz Karşılığı Öde. Ait Bildirimlerin Verilmesi ve Ödemesi
 - 1-15 Haziran Dönemine Ait Petrol ve Doğalgaz Ürünlerine İlişkin Özel Tüketim Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- 26.06.2008**
- Mayıs 2008 Dönemine Ait Gelir Vergisi Stopajının Ödemesi
 - Mayıs 2008 Dönemine Ait Kurumlar Vergisi Stopajının Ödemesi
 - Mayıs 2008 Dönemine Ait İstihkaktan Kesinti Suretiyle Tahsil Edilen Damga Vergisi ile Sürekli Mükellefiyeti Bulunanlar İçin Makbuz Karşılığı Ödenmesi Gereken Damga Vergisinin Ödemesi
 - Mayıs 2008 Dönemine Ait Katma Değer Vergisinin Ödemesi
- 30.06.2008**
- Mayıs 2008 Dönemine Ait Haberleşme Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
 - Basit Usulde Vergilendirilen Mükelleflerin Gelir Vergisi 2. Taksit Ödemesi
 - SSK (Mayıs 2008) Sigorta Primlerinin Ödemesi
 - Bağ-Kur Sigortalılarının Haziran 2008 Sigorta Primi ve Sağlık Sigorta Primlerinin Ödemesi

Mayıs 2008 Kronoloji

01 Mayıs 1 Mayıs kutlamalarına izin vermeyen yetkililer İstanbul'u savaşı alanına çevirdi. Halkın üzerine gaz bombaları atıldı, tazikli su sıkıldı ve coplandı.

02 Mayıs 1 Mayıs'ta işçilere uygulanan şiddete TUSİAD'da bir açıklamayla tepki gösterdi.

03 Mayıs Polis, Türk Tabipler Birliği Başkanı Gençay Gürsoy'u gece yarısı daha önce açılan bir davada ifade vermediği gerekçesiyle gözaltına aldı.

04 Mayıs Merkez Bankası Başkanı Yılmaz, faiz dışı fazla hedefinin düşmesinin mali disiplinde gevşeme anlamına geleceğini söyledi.

05 Mayıs Güneydoğu Asya ülkelerinden Myanmar'ı vuran Nergis Kasırgası'nda ölü sayısı 10 bini geçti.

06 Mayıs Avrupa Komisyonu üyesi Olli Rehn, "1 Mayıs'ta polisin orantısız güç kullanması üzücü. Gelecek günlerde Türkiye'nin sendikal haklara ne kadar saygı duyduğunu göreceğiz" dedi.

07 Mayıs Cumhurbaşkanı Gül, 3568 sayılı meslek yasasında değişiklik yapan düzenlemeyi bir daha görüşülmek üzere TBMM'ne iade etti.

08 Mayıs Kasırganın vurduğu Myanmar'da ölü sayısı 100 bini aştı. 1 milyondan fazla kişi açlık, susuzluk ve salgın hastalık yüzünden tehlike altında.

09 Mayıs Genelkurmay Başkanlığı'ndan yapılan açıklamada Kandil operasyonu sonrası sözde liderlerden Cemil Bayık ve Fehman Hüseyin'in panik içinde bölgeyi terk ettiklerini duyurdu.

10 Mayıs Şemdinli'de Aktütün Köyü Jandarma Karakolu'na düzenlenen baskında çıkan çatışmada 19 PKK'lı terörist öldürüldü, 6 askerimiz şehit oldu.

11 Mayıs Sanayi Bakanı Çağlayan, "Piyasaya baskı dünyadan değil Merkez Bankası'ndan geliyor" dedi.

12 Mayıs Çin'in güneybatısındaki Şişuan eyaletinde meydana gelen 7.8 büyüklüğündeki depremde 9 bin kişi öldü, 10 bin kişi yaralandı.

13 Mayıs İngiltere Kraliçesi II. Elizabeth, 37 yıl aradan sonra eşi Edinburgh Dükü Prens Philip'le Ankara'ya geldi.

14 Mayıs İzlendiği şüphesiyle Ankara Tenis Kulübü önünde polise ait arabayı yakalatan Anayasa Mahkemesi Başkanvekili Osman Paksüt, "2 aydır, aynı tip araçlarla takip ediliyor" dedi.

15 Mayıs Merkez Bankası Para Politikası Kurulu 22 ay son-

ra ilk kez gecelik faiz oranını 0.50 puan artırarak yüzde 15.75'e çıkardı.

16 Mayıs Milano'da hayatını kaybeden dünyaca ünlü opera sanatçısı Leyla Gencer'in külleri vasiyeti üzerine Ortaköy'den Boğaz'ın sularına bırakıldı.

17 Mayıs Tuzla tersanelerinde bir işçi daha hayatını kaybetti. İki yılda Tuzla'da ölen işçi sayısı 86'ya yükseldi.

18 Mayıs İsminin yazılmaması koşuluyla Reuters'e konuşan bir bakan AKP'nin kapatılacağını söyledi.

19 Mayıs 19 Mayıs Atatürk'ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı bütün yurttan coşkuyla kutlandı.

20 Mayıs Hükümetin Sosyal Sigortalar Kurumu borçlarıyla ilgili olarak getirdiği affa IMF sert tepki gösterdi.

21 Mayıs Yargıtay Başkanlar Kurulu bildiri yayınlarak hükümeti Anayasa Mahkemesi'ni etkilemek ve yandaş yargı yaratmaya çalışmakla suçladı.

22 Mayıs Danıştay Başkanlar Kurulu yaptığı açıklamada Yargıtay bildirisine destek vererek yargıyı ilgilendiren konularda yüksek yargının açıklama yapmasının siyasi olmadığını ifade etti.

23 Mayıs AKP Genel Başkan Yardımcısı Fırat, yargıyı sert bir şekilde eleştirerek tarafsızlığını ve bağımsızlığını yitirdiğini söyledi.

24 Mayıs 53. Eurovision Şarkı Yarışması'nda Rusya birinci olurken, Türkiye Mor ve Ötesi grubu ile yedinci oldu.

25 Mayıs Nuri Bilge Ceylan, Cannes Film Festivali'nde Altın Palmiye için yarıştığı Üç Maymun filmiyle en iyi yönetmen ödülünü kazandı.

26 Mayıs NASA'ya ait Phoenix uzay aracı Mars gezegenine inerek fotoğraf göndermeye başladı.

27 Mayıs Başbakan Erdoğan Diyarbakır'da 26.7 milyar YTL'lik GAP Eylem Planını açıkladı.

28 Mayıs CHP Genel Sekreteri Önder Sav'ın odasında yaptığı konuşma dinci gazete Vakit'te aynen yayınlandı. Deniz Baykal dinlenmeden hükümeti sorumlu tuttu.

29 Mayıs Dışişleri Bakanı Babacan'ın Avrupa Parlamentosunda "Türkiye'de sadece azınlıklar değil, müslüman çoğunlukta dini özgürlüklerle ilgili sorun yaşıyor" diyerek Türkiye'yi şikayet etmesi tepki çekti.

30 Mayıs Türkiye, gelişmekte olan sanayisini gerekçe göstererek yıllardır imzalamamakta direndiği Kyoto Protokolü'nü imzalama konusunda ilk adımı attı.

31 Mayıs Doğalgaza yüzde 7.4 zam yapıldı.